

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANČÍ

Posouzení zatížení daní z příjmů fyzických osob u vybraných poplatníků s příjmy ze
závislé činnosti

Assessment of the Personal Income Tax Burden of Selected Payers with Incomes from
Depend Activity

Student:

Veronika Sieberová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra financí

Zadání bakalářské práce

Student: **Veronika Sieberová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R010 Finance

Specializace: 00 Finance

Téma: Posouzení zatížení daní z příjmů fyzických osob u vybraných poplatníků
s příjmy ze závislé činnosti
Assessment of the Personal Income Tax Burden of Selected Payers with
Incomes from Depend Activity

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Charakteristika osobní důchodové daně
 3. Popis změn v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob
 4. Posouzení daňového zatížení u vybraných poplatníků s příjmy ze závislé činnosti
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
- ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
- VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: VOX, 2012. 368 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 09.05.2014



Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci, včetně příloh, vypracovala samostatně.“

V Ostravě 9. května 2014

Veronika Sieberová

Veronika Sieberová

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Ivetě Ratmanové, Ph.D. za rady a odborné vedení při zpracovávání této bakalářské práce.

Obsah

1. Úvod	5
2. Charakteristika osobní důchodové daně	7
2.1 Charakteristika daní	7
2.2 Daňové zásady	9
2.3 Klasifikace daní	9
2.4 Osobní důchodová daň	11
2.4.2 Základ daně	12
2.4.3 Sazby daně	12
2.4.4 Daňová povinnost	15
2.5 Sociální pojištění	16
2.6 Ukazatele daňového zatížení	16
3. Popis změn v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob	18
3.1 Popis legislativní úpravy daně z příjmů fyzických osob	18
3.1.1 Vymezení poplatníků	18
3.1.2 Předmět daně	19
3.1.3 Základ daně	20
3.1.4 Samostatný základ daně	21
3.1.5 Sazba daně a stanovení daňové povinnosti	21
3.2 Zdaňování příjmů ze závislé činnosti	24
3.2.1 Vymezení poplatníků	24
3.2.2 Předmět daně ze závislé činnosti	24
3.3.1 Základ daně z příjmů ze závislé činnosti	25
3.4.1 Sazba daně a stanovení záloh z příjmů ze závislé činnosti	25
3.4.2 Stanovení roční daňové povinnosti z příjmů ze závislé činnosti	27
3.3 Změny v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob	29

4. Posouzení daňového zatížení u vybraných poplatníků s příjmy ze závislé činnosti	33
4.1 Vymezení vybraných poplatníků.....	35
4.2 Posouzení měsíčního daňového zatížení vybraných poplatníků	36
4.2.1 Daňové zatížení vybraných pracovněprávních vztahů	44
4.3 Posouzení ročního daňového zatížení vybraných poplatníků	50
4.4 Shrnutí dosažených výsledků	58
5. Závěr.....	61
Seznam použité literatury	62
Seznam zkratk.....	63
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	
Seznam příloh	

1. Úvod

Daně byly, jsou a budou nedílnou součástí našeho života. Souvisí totiž úzce se státem, respektive jeho fungováním. Stát získává značnou část svých finančních prostředků právě prostřednictvím daní. Tyto vybrané daně tvoří značnou část veřejných rozpočtů, jako je státní rozpočet, rozpočet krajů a obcí atd. Další příjmy do veřejných rozpočtů stát získává prostřednictvím půjček a výběru poplatků. Stát poté tyto peněžní prostředky rozděluje a financuje například obranu, školství, stavbu dálnic, vnitřní bezpečnost, fungování chodu státu a další.

Daňová soustava v České republice vstoupila v platnost v roce 1993 jako důsledek přechodu z plánované ekonomiky k tržnímu hospodářství. Daňová soustava České republiky prošla za dobu své existence značným množstvím změn, například zavedení tzv. ekologických daní, přechod z progresivní sazby daně na lineární sazbu daně u daně z příjmů fyzických osob, změny související s rekodifikací soukromého práva a další. V důsledku toho se legislativní úprava daní značně rozrostla a pro stále více poplatníků a plátců daně je těžší daňovým zákonům porozumět a aplikovat je v praxi.

V podmínkách České republiky je největší pozornost věnována dani z příjmů fyzických osob, jelikož ovlivňuje veškeré ekonomické subjekty nacházející se na území České republiky a to tak, že přímo ovlivňuje jejich disponibilní důchod. Právě na problematiku daně z příjmů fyzických osob je zaměřena tato práce.

Cílem této bakalářské práce je posoudit zatížení osobní důchodovou daní vybraných typů poplatníků s příjmy ze závislé činnosti v podmínkách roku 2014. Daňové zatížení vybraných poplatníků v závislosti na úrovni dosažených příjmů bude posuzováno měsíčně a následně ročně a to podle vztahu daňové povinnosti k hrubému příjmu poplatníka.

Při stanovení daňového zatížení poplatníků bude uvažováno pouze s příjmy ze závislé činnosti. Vliv ostatních příjmů na velikost daňového zatížení poplatníka, a to konkrétně příjmů ze samostatné činnosti, příjmů z kapitálového majetku, příjmů z nájmu a ostatních příjmů, nebude zohledněn.

V první části bakalářské práce bude charakterizována osobní důchodová daň, která má v podmínkách České republiky podobu daně z příjmů fyzických osob. Budou vysvětleny daňové zásady, klasifikace daní, dále bude vysvětlen předmět a základ daně. V rámci této kapitoly budou také popsány sazby daně, daňová povinnost a způsob placení daně z příjmů fyzických osob. Poslední část této kapitoly bude věnována vymezení ukazatelů daňového zatížení.

Další kapitola této práce bude věnována popisu změn v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob pro zdaňovací období od roku 2007 do roku 2014.

Aplikační část práce bude věnována vyčíslení daňového zatížení vybraných poplatníků pro stanovené násobky průměrné mzdy. Daňová povinnost vybraných poplatníků bude stanovena na základě zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění. Bude také zhodnocena výhodnost uzavřených pracovněprávních poměrů z pohledu poplatníka a následně i z pohledu zaměstnavatele.

Závěrečná část práce bude zaměřena na zhodnocení daňového zatížení vybraných poplatníků na základě vypočtených výsledků daňové povinnosti a daňového zatížení z aplikační části této práce

2. Charakteristika osobní důchodové daně

V první části této práce je definována daň, daňové zásady a klasifikace daní. Následně je popsána osobní důchodová daň, včetně předmětu daně, základu daně, sazeb daně, daňové povinnosti, výběru a placení daně z příjmů fyzických osob.

Druhá část této kapitoly je zaměřena na zdaňování příjmů ze závislé činnosti. Je podrobně vymezen předmět daně, základ daně, sazba daně a to včetně způsobu stanovení daňové povinnosti poplatníka.

V závěrečné části této kapitoly jsou popsány ukazatele daňového zatížení a způsoby jejich výpočtu.

2.1 Charakteristika daní

Stát potřebuje pro své fungování a naplnění svých úloh v ekonomice peněžní prostředky, kterými financuje školství, obranu, zdravotnictví, sociální sféru a další. Tyto peněžní prostředky stát získává převážně z výběru daní. Funkcí daní v ekonomice není pouze naplnění veřejných rozpočtů. Moderní daň plní celou řadu dalších funkcí. Mezi nejdůležitější funkce daní v ekonomice patří fiskální, alokační, redistribuční, stimulační a stabilizační funkce.

Fiskální funkce představuje základní funkci daní, tedy schopnost naplnit veřejný rozpočet. Vždy musí být zachována u daní jejich fiskální funkce. „Nelze však přijmout názor, že splnění fiskální funkce může dostatečně odůvodnit jakoukoliv změnu v daních, např. zvýšení nominální sazby.“, jak tvrdí Vančurová (2012, s. 11).

Alokační funkce daní vyplývá ze selhání tržních mechanismů. Tato funkce daní zabezpečuje efektivní rozmístění zdrojů v ekonomice.

Redistribuční funkce daní zabezpečuje přerozdělování důchodů ve společnosti od bohatších k chudším jedincům.

Stimulační funkce daní vyplývá z toho, že daně jsou subjekty vnímány zpravidla jako újma, a tak jsou ochotny udělat hodně pro to, aby svou daňovou povinnost omezily. Stát poskytuje jednotlivým subjektům různé formy daňových úspor anebo je naopak vystavuje vyššímu zdanění, jestliže se chová nezodpovědně (Vančurová, 2012). A tím stimuluje dané subjekty k zodpovědnému přístupu k placení daní.

Poslední funkcí, kterou daň plní, je stabilizační funkce. Tato funkce slouží ke zmírnění výkyvů ekonomického cyklu. V období konjunktury, kdy důchody rychle rostou a tím i spotřeba, je odčerpáváno do veřejných rozpočtů vyšší díl. V důsledku toho tyto daně pomáhají předcházet přehřátí ekonomiky a současně vytváří rezervu pro „horší časy“.

Daň tedy představuje transfer finančních prostředků od soukromého k veřejnému sektoru. Daň lze definovat jako povinnou, nenávratnou, zákonem určenou platbu do veřejného rozpočtu. Je také neúčelová a neekvivalentní. Pravidelně se opakuje v časových intervalech, nebo je nepravidelná a platí se pouze za určitých okolností (Kubátová, 2010). Mezi pravidelně se opakující daně lze zařadit daň z příjmů fyzických osob a mezi nepravidelné daně, placené při splnění určitých okolností, lze zařadit daň z převodu nemovitosti.

Povinnost platit daň je uložena zákonem. Tato povinnost patří mezi základní občanské povinnosti jedince vůči státu. Nenávratnost daně lze chápat jako peněžní tok od poplatníků směrem k veřejným rozpočtům. Poplatníkovi po zaplacení daně nevzniká žádný nárok na protiplnění ze strany veřejných rozpočtů. Neúčelovost u daní vyplývá ze skutečnosti, že v okamžiku zaplacení daně není jasné, co bude financováno ze získaných prostředků. Neekvivalentnost daní souvisí se spotřebou veřejných statků respektive služeb. To, kolik daný subjekt zaplatil na daních, nemá žádný nebo téměř žádný vztah k tomu, kolik spotřebuje veřejných statků a služeb.

Další příjmy veřejných rozpočtů tvoří poplatky a půjčky. Poplatky představují peněžní ekvivalent za služby poskytované veřejným sektorem. Je dobrovolný, ale pokud se ho subjekt (občan) rozhodne využívat, je povinný. Je účelový, ekvivalentní a nepravidelný. Poplatek je vybírán například za odvoz odpadu, psa, prodej alkoholických nápojů. Tyto platby jsou často příjmem do rozpočtu obcí, které si samy stanoví výši a množství poplatků vybíraných na území obce nebo města.

Neexistuje jasná hranice mezi daní a poplatkem. Jako příklad lze uvést sociální a zdravotní pojištění. Ve většině zemí se jedná o povinnou, zákonem uloženou platbu. Tyto příspěvky sice nesplňují přesně všechny podmínky pro zařazení do kategorie daní, avšak mají některé vlastnosti, které se daním přibližují (Kubátová, 2010).

Zdravotní pojištění je povinnou, nenávratnou, účelovou, neekvivalentní, pravidelnou platbou, která plyne do konkrétní zdravotní pojišťovny. Jak lze vidět, rozdíl oproti definici daně je v účelovosti a konkrétnosti platby, ta plyne do konkrétní zdravotní pojišťovny subjektu. Naproti tomu sociální pojištění je povinné, neúčelové, neekvivalentní, pravidelné, ale není nenávratné. Sociální pojištění je složeno z pojistného na důchodové zabezpečení, příspěvku na politiku zaměstnanosti a nemocenského pojištění.

Někteří ekonomové řadí platbu sociálního a zdravotního pojištění mezi daně. V zahraničí existují státy, které řadí tyto platby mezi daně.

2.2 Daňové zásady

Národní ekonomiky nepoužívají k naplnění veřejných rozpočtů jednu velkou daň, ale několik menších daní, které mají mezi sebou vzájemné vazby. Tato soustava daní se nazývá daňový systém. Daňový systém je souhrn všech daní, které se na daném území, zpravidla státním, vybírají. Daňový systém zahrnuje rovněž vztahy mezi jednotlivými daněmi a pravidla, podle kterých se daně vybírají.

Mezi požadavky, které jsou kladeny na jednotlivé daně i na daňový systém jako celek lze zařadit zabezpečení dostatečného daňového výnosu, daňovou spravedlnost, daňovou efektivnost, právní perfektnost, jednoduchost a srozumitelnost, transparentnost a pružnost.

Zabezpečení dostatečného daňového výnosu se v poslední době uvádí jako nový požadavek na daňový systém. V důsledku rostoucích problémů s veřejnými dluhy se vynořila potřeba hledání nových předmětů daní, což vede k rezignaci na požadavky jako je spravedlnost a do jisté míry i efektivnost daňového systému.

Požadavek daňové spravedlnosti se zaměřuje na prospěch plynoucí subjektu ze spotřeby služeb poskytovaných státem. Prospěch plynoucí subjektu z těchto služeb by měl odpovídat úhrnu poskytnutých daní na společné potřeby.

Zasahování daní do tržních vztahů řeší požadavek daňové efektivnosti. Daně by neměly narušovat efektivní alokaci zdrojů v ekonomice a zároveň by neměly způsobovat větší administrativní náklady, než je nutné.

Nezbytným požadavkem pro daňový systém je právní perfektnost. Daňový systém je účinný, pokud lze daně vybrat a zajistit, aby následně plnily i své další funkce.

Požadavek právní perfektnosti souvisí s požadavkem jednoduchosti a srozumitelnosti daňového systému. Daňový systém by měl být jednoduchý a jednoznačný, aby každý dopředu znal rozsah svých daňových povinností.

Daňový systém by měl být konstruován tak, aby bylo jasné, jak daně působí a od koho a kam plynou. Tento požadavek na daňový systém se nazývá transparentnost daňového systému.

Daňový systém by měl být schopen reagovat na měnící se požadavky společnosti i na stav ekonomiky. Tento požadavek je vyjádřen v pružnosti daňového systému.

2.3 Klasifikace daní

Daně lze třídit z nejrůznějších hledisek. První bude definováno základní rozlišení daní, a to podle vazby na důchod poplatníka.

Podle vazby na důchod poplatníka se daně dělí na **přímé a nepřímé**. Přímé daně jsou odvozeny od důchodu, majetku poplatníka. Předpokládá se, že jejich výše jde na úkor důchodu osoby, které jsou předepsány. Daně jsou adresné, poplatník se nemůže placení této daně vyhnout, nebo ji přenést na další ekonomické subjekty. Naproti tomu daně nepřímé jsou odvozeny od spotřeby. U těchto daní se předpokládá, že subjekt, který daň odvádí, ji neplatí ze svého vlastního důchodu, ale přenáší je na jiný subjekt (Kubátová, 2010). Jsou tedy vybírány a placeny v cenách zboží, služeb, převodů a pronájmů. Rozhodující moment pro zdanění je zpravidla nákup či spotřeba daného statku či služby. Jedná se například o daň z přidané hodnoty. Nepřímé daně tedy nerespektují důchodovou ani majetkovou situaci daného ekonomického subjektu a jsou neadresné. Jsou vyměřeny ve stejné výši pro osoby s vysokými i nízkými příjmy.

Dále lze daně členit podle objektu daně na **důchodové daně, ze spotřeby a z majetku**. Podle objektu se daně zpravidla nazývají i v daňových zákonech, například daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob.

Často používané členění je na daně **běžné a kapitálové**. Objektem daně u daně běžné je toková veličina, vyjadřující tok nebo přesun. Toková veličina je zjišťována za časový úsek, jako je rok, měsíc apod. Časový úsek je ohraničen dvěma časovými okamžiky, tj. od – do. Tokovou veličinou může být produkt, důchod, přidaná hodnota, spotřeba atd.

Objektem daně u daní kapitálových je stavová veličina, vyjadřující množství, zásobu, stav. Stavová veličina je zjišťována k určitému okamžiku, resp. dni. Mezi kapitálovou daň lze zařadit daň z nemovitých věcí, neboť je vyměřována na zdaňovací období podle stavu k určitému okamžiku, na který je daň vyměřována.

Dále lze daně členit podle vztahu k platební schopnosti poplatníka na **osobní a in rem (na věc)**. Rozdíl u těchto dvou daní je v tom, že osobní zohledňuje platební schopnost poplatníka. Ovšem daň in rem (na věc) nezohledňuje platební schopnost poplatníka. Je placena z titulu vlastnictví.

Daň lze dále členit podle okruhu platnosti na **centrální a místní (municipální)**.

Existuje i členění podle stupně progresu na **proporcionální, progresivní a regresivní**. Toto třídění je důležité v souvislosti s požadavkem spravedlnosti daňového systému, respektive daní. Pro posouzení spravedlnosti zdanění je vhodné vědět, jak se mění míra zdanění s růstem důchodu.

Rozlišují se daně proporcionální, kde s růstem důchodu poplatníka, se míra jeho zdanění nemění. Poplatník platí tedy stále stejné procento ze svého důchodu jako daň, bez vlivu výše důchodu. Progresivní, kde s růstem důchodu míra zdanění roste. Poplatník platí ze

svého důchodu daň v závislosti na dosažené výši důchodu. Regresivní, kde s růstem důchodu daňové zatížení klesá. Čím je vyšší důchod poplatníka, tím menší část svého důchodu platí jako daň (Kubátová, 2010).

2.4 Osobní důchodová daň

Ve většině zemí je osobní důchodová daň považována za nejdůležitější. Přisuzuje se jí největší míra komplexnosti, spravedlnosti a ekonomické efektivnosti. Osobní důchodová daň může zahrnovat požadavky na poskytování sociálních úlev, což u jiných, například spotřebních daní, které musí být pro všechny poplatníky stejné, není možné (Kubátová, 2010).

Osobní důchodová daň odpovídá principu platební schopnosti, který je považován za hlavní princip spravedlivého zdanění a prakticky se projevuje v progresivním způsobu zdanění. Pouze u osobní důchodové daně lze progresivní dopad vložit přímo do její konstrukce. Progresivní důchodová daň umožňuje přerozdělování důchodů mezi členy společnosti a tím lze docílit rovnoměrnějšího rozdělení důchodů ve společnosti. „Zdanění podle velikosti důchodu se však v posledních desetiletích stalo předmětem kritiky s tím, že spravedlivou základnou pro zdanění podle principu platební schopnosti je spotřeba (výdaje) poplatníků. Tito kritici navrhuji nahradit osobní důchodovou daň osobní výdajovou daní.“, jak tvrdí Kubátová (2010, s. 147).

Výnosy této daně jsou pružné. Pružnost výnosů osobní důchodové daně je způsobena v období hospodářského růstu růstem osobních důchodů, a také posunem poplatníků do vyšších daňových pásem, čímž výnosy této daně rostou rychleji.

Daň také nezpůsobuje distorze v cenách. Daň je ukládána na důchody a nemá tedy primární vliv na cenové výkyvy v cenách zboží a služeb. Osobní důchodová daň je považována za dobrý makroekonomický stabilizátor. Daňová povinnost je zde zřejmá a pro poplatníka této daně je snadné stanovit vlastní daňovou povinnost.

Poplatník je daňový subjekt, jehož předmět daně (zejména příjem nebo majetek) je dani podroben. Osobní důchodová daň rozlišuje také plátce daně. Plátce daně je daňový subjekt, který je pod svou majetkovou odpovědností povinen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkům.

2.4.1 Předmět daně

Předmět osobní důchodové daně lze vymezit jako důchod dosažený za zdaňovací období. Cílem spravedlivého zdanění je, zdaňovat všechny jedince stejně, bez ohledu na to,

z jakých zdrojů jim plynou důchody. Tuto myšlenku zdůrazňoval již Adam Smith, „Nezáleží na tom, zda je důchodem renta, zisk či mzda“ (Smith, 1956).

Důchodová daň by měla tedy zahrnovat co nejvíce různých důchodů jednotlivých subjektů. Osobní důchodová daň má podobu syntetické daně, jež sumarizuje rozdílné formy důchodů poplatníka ze všech zdrojů a dopadá na tyto různé druhy příjmů jednotně.

Dosažený důchod může mít podobu jak peněžního důchodu, tak nepeněžního důchodu (naturální, získaný směnou), imputovaného důchodu (výroba pro vlastní potřebu, práce v domácnosti, volný čas jako ekvivalent důchodu, nájemné) a nerealizovaného důchodu (kapitálové výnosy).

2.4.2 Základ daně

Základem daně u osobní důchodové daně je celkový zdanitelný důchod snížený o výdaje na jeho dosažení, zajištění a udržení. Takto získaný základ daně je následně upravován o daňové úlevy, které lze členit na dva druhy, a to standardní a nestandardní úlevy.

Standardní úlevy lze odečíst od základu daně na základě samotné existence osoby, z důvodů vyživování dalších osob ve společné domácnosti či invalidity. Úlevy jsou většinou stanoveny pevnou částkou.

Nestandardní úlevy představují položky, které mohou být odečteny poplatníkem od základu daně formou odčitatelných položek. Tyto úlevy jsou určeny stropem své hodnoty, jsou limitovány do určité výše. Jejich existence souvisí s makroekonomickými cíli vlády, jako je například snaha podpořit určitý druh investování, pojištění či spoření, či ovlivnit chování poplatníků. Většinou se jedná o odpočty úroků z hypoték, poskytování darů na charitativní účely a další (Široký, 2008).

2.4.3 Sazby daně

Sazba daně představuje algoritmus, prostřednictvím kterého se ze základu daně (sníženého o odpočty) stanoví základní částka daně. Sazby daně lze členit podle druhu předmětu daně nebo daňového subjektu na jednotnou a diferencovanou sazbu, podle vztahu k velikosti základu daně na pevnou a relativní (ad valorem). Relativní sazba daně se dále člení na proporcionální a progresivní sazbu daně.

Jednotná sazba daně je taková, která je stejná pro všechny typy a druhy předmětu daně a je nezávislá na jeho kvalitě.

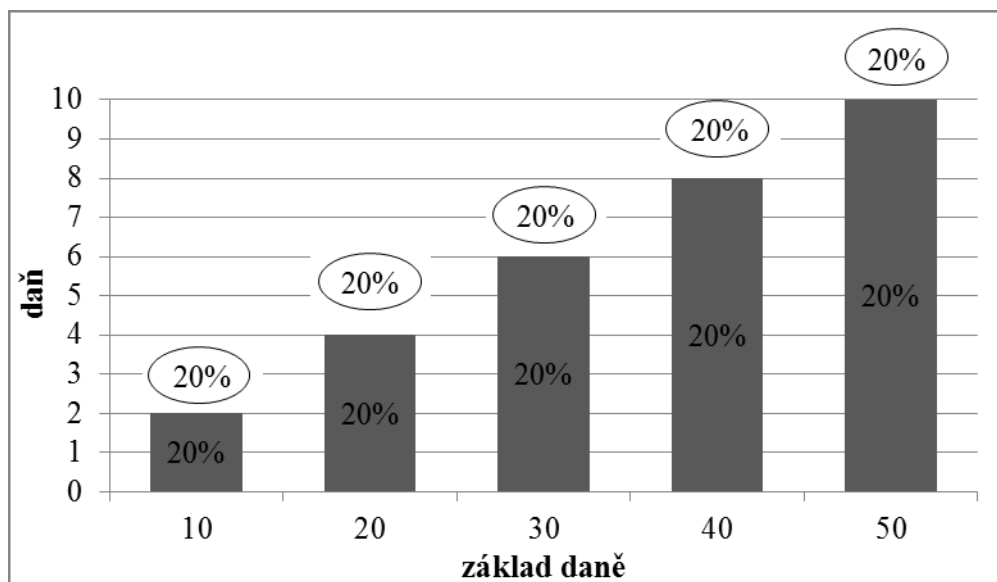
Diferencovaná sazba daně je odlišná pro různé druhy předmětu daně, respektive jeho kvalitu.

Pevná sazba daně je vztažena k fyzikální jednotce základu daně. Základ daně je tedy specifický, například sazba daně na 1 hl piva je odlišná od sazby daně na 1 m² zastavěné plochy.

Relativní sazba daně je užívána tam, kde je hodnotový základ daně. Může mít podobu proporcionální (lineární) nebo progresivní daňové sazby. Relativní sazba daně je obvyklá u běžných daní, lze se s ní setkat i u kapitálových daní.

Lineární sazba daně je taková, kdy daň roste ve stejném poměru s růstem základu daně. Průběh lineární sazby daně je naznačen v následujícím grafu 2.1, na kterém je vidět poměr daně a základu daně.

Graf 2.1 Lineární sazba daně

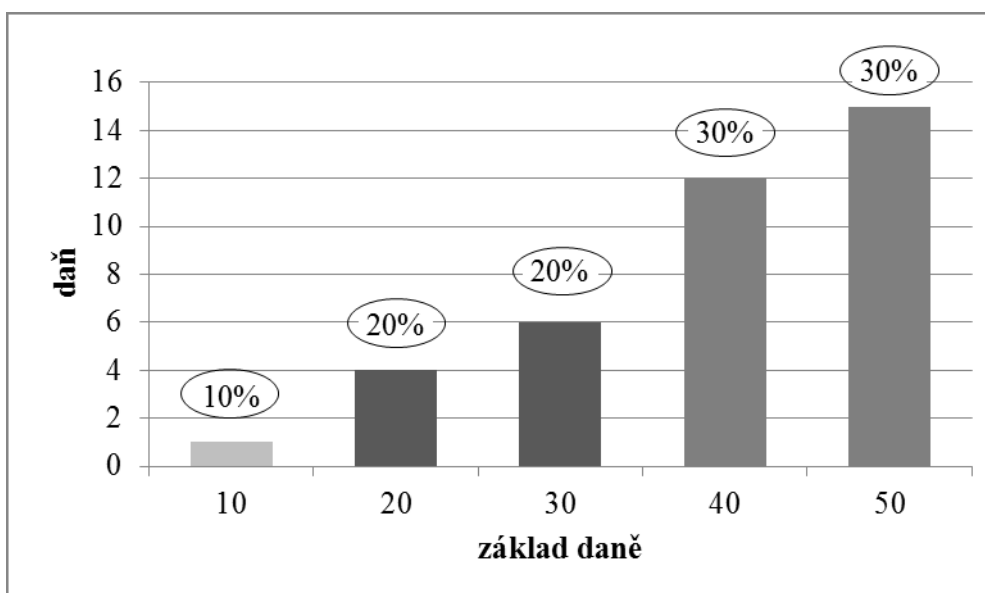


Zdroj: Vančurová (2012), str. 25; převzato

Progresivní sazba daně je taková, při které s růstem základu daně roste daň relativně rychleji než základ daně. Má zpravidla výrazné redistribuční účinky. V praxi se nejčastěji používají pásmové sazby, které rozdělí základ daně do několika pásem podle jejich velikosti a stanoví pro každé pásmo jinou úroveň sazby daně.

Progresivní sazbu daně lze dále členit na stupňovitou progresivní sazbu a na klouzavou progresivní sazbu daně. Při stupňovité progresivní sazbě je zdaňován celý základ daně jednou sazbou příslušející daňovému pásmu, do kterého spadá poslední jednotka základu daně. Průběh stupňovité progresivní sazby je naznačen v grafu 2.2.

Graf 2.2 Stupňovitá progresse

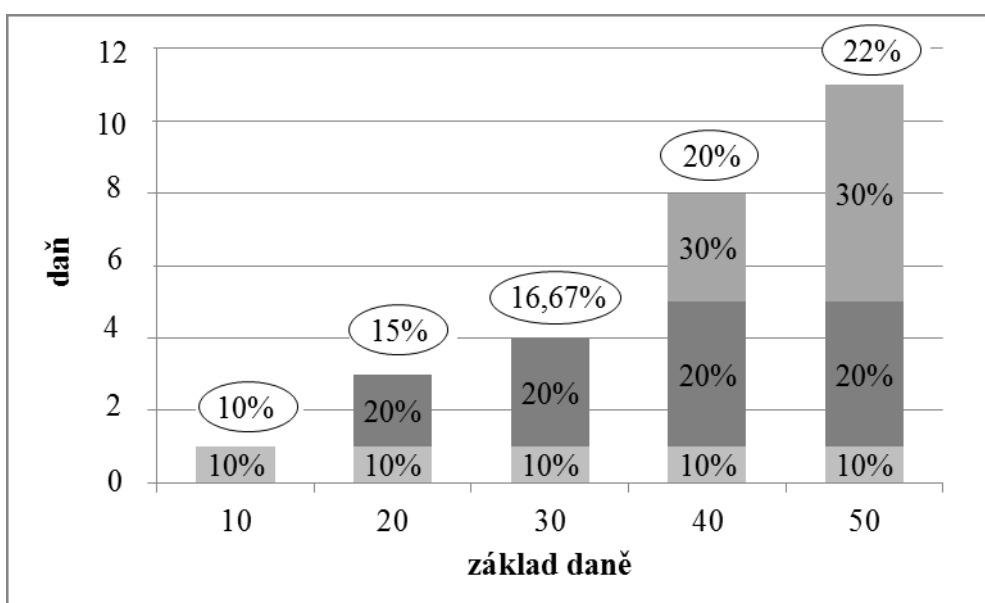


Zdroj: Vančurová (2012), str. 26, převzato

Tento typ sazby daně není v praxi příliš používán. Stupňovitá progresivní sazba by totiž výrazně odrazovala v určitých intervalech velikosti základu daně poplatníky od zvyšování základu daně a tím i od jejich ekonomické aktivity.

Klouzavě progresivní sazba daně, při níž se základ daně postupně zdaňuje jednotlivými úrovněmi sazby daně, kterými základ daně prochází, je v praxi častěji využívána. Průběh klouzavě progresivní sazby daně je naznačen v grafu 2.3.

Graf 2.3 Klouzavá progresse



Zdroj: Vančurová (2012) str. 27; převzato

Pro jednoduchost výpočtu daňové povinnosti je v daňových zákonech zformulována sazba daně tak, že se skládá v druhém a dalším pásmu základu daně z absolutní částky daně, která odpovídá velikosti daně ze základu daně rovnému dolní hranici pásma, a ze sazby daně pro tu část základu daně, která přesahuje dolní hranici posledního pásma.

2.4.4 Daňová povinnost

Daňová povinnost poplatníka je vypočtena z upraveného základu daně o daňové úlevy. Daň lze stanovit více způsoby, například vzorcem, procentem ze základu daně nebo použitím tabulek.

Výslednou daňovou povinnost, vypočtenou z upraveného základu daně vynásobeného sazbou daně, je možno snížit o slevy na dani. Tyto slevy si mohou uplatnit jednotliví poplatníci, mohou je využívat vybrané skupiny poplatníků, lze je také použít k stimulaci určitých aktivit. Slevy na dani jsou odečítány od daňové povinnosti, jejich výše je tedy pro všechny poplatníky stejná.

Daňový subjekt bývá povinen sdělit správci daně skutečnosti nutné pro vyměření daně. Zpravidla prostřednictvím daňových tvrzení v termínu stanoveném daňovým zákonem. Kromě toho je povinen odvést daň předepsaným způsobem a v termínu stanoveným daňovým zákonem. Lhůta pro odvod daně se nazývá termín splatnosti. Den splatnosti daně je zpravidla totožný s posledním dnem lhůty pro podání daňového přiznání.

Výběr daně z příjmů fyzických osob se provádí na základě podání daňového přiznání k určitému zákonem stanovenému datu. U osobní důchodové daně je prováděn dvěma způsoby a to zálohou na daň nebo srážkou daně.

Z hlediska rychlosti výběru daně, jednoduchosti i minimalizace daňových úniků lze vybírat daň prostřednictvím srážky daně u zdroje příjmu. Srážka daně je výběr daně mezi dvěma daňovými subjekty, a to plátcem daně, který daň vypočte a odvede pod svou majetkovou zodpovědností a poplatník, z jehož příjmu plátce daně srážku daně provede, je tedy dani podroben. Řádně provedená srážka daně je konečná, poplatník se k této dani již nevrací. Mezi příjmy zdaněné srážkovou daní patří například osobní bankovní účty poplatníků, kde banka sama zdaní a srazí úroky z účtu.

Záloha na daň je platba, kterou je daňový subjekt povinen odvádět před vyměření částky daně za zdaňovací období. Po stanovení výše daně mu budou zálohy na její úhradu započítány. Zálohy se zpravidla odvozují podle poslední známé daňové povinnosti subjektu za předchozí zdaňovací období.

Pokud daňový subjekt na zálohách zaplatil více, než je výše daně, vzniká daňovému subjektu přeplatek na dani. V opačném případě, jsou-li zálohy nižší než výše daně, potom daňový subjekt musí uhradit doplatek daně.

2.5 Sociální pojištění

Příspěvky na sociální pojištění jsou ukládány na pracovní příjmy, týkají se pouze důchodů a nejsou uvalovány na příjmy plynoucí z kapitálových aktiv. Pojistné na sociální pojištění má mezi daněmi specifické postavení. Názory na to, zda příspěvky na sociální pojištění zařadit mezi daně se různí. Konstrukce sociálního pojištění obsahuje jak prvky daně, tak prvky poplatku.

Daňovým základem příspěvků jsou většinou hrubé příjmy. Jejich výše není snižována o odčitatelné položky či jiné daňové úlevy, jako je tomu u osobních důchodových daní.

Příspěvky na sociální pojištění mají krýt výdaje, které souvisí s potřebou financování starobních a invalidních důchodů, nemocenských dávek, dávek v mateřství, dávek v nezaměstnanosti, náhrad při pracovních úrazech, dalších dávek a zdravotnických služeb.

Příspěvky na sociální zabezpečení platí zaměstnanci, zaměstnavatelé a samostatně podnikající osoby. Zaměstnanci představují zvláštní kategorii plátců pojistného, jelikož část jejich daňové povinnosti ve většině případů financuje zaměstnavatel.

Vyměřovací základ povinného pojistného se často pohybuje v určitém intervalu, omezuje se jejich nejvyšší i nejnižší hranice. Minimální vyměřovací základ představuje nejmenší tolerované hranice solidarity. Maximální vyměřovací základ naopak představuje hranici, za kterou se účast v systému nepožaduje a má se za to, že účastníci systému přispěli dostatečně.

2.6 Ukazatele daňového zatížení

Na daňové zatížení se lze dívat ze dvou pohledů, z pohledu státu – tedy z makroekonomického hlediska nebo z pohledu jednotlivých poplatníků – tedy z mikroekonomického hlediska.

Pro měření daňového zatížení obyvatelstva a jeho následné srovnávání mezi vybranými zeměmi se používá daňová kvóta. Jedná se o pohled z makroekonomického hlediska. Dle metodiky Eurostatu se celkové daňové zatížení v jednotlivých zemích EU počítá jako poměr všech daňových příjmů na hrubém domácím produktu daného státu. Hrubý domácí produkt je vyjádřen v běžných cenách. Daňová kvóta je vypočítána dle vztahu (2.1)

$$\text{daňová kvóta (\%)} = \frac{\text{celkové daňové příjmy}}{\text{hrubý domácí produkt}} \times 100. \quad (2.1)$$

Daňová kvóta ukazuje, kolik % z každé jednotlivé nově vytvořené hodnoty je vybráno jako daň. Rozlišujeme jednoduchou a složenou daňovou kvótu. Složená daňová kvóta obsahuje navíc, oproti jednoduché daňové kvótě, příspěvky na sociální zabezpečení.

Struktura daňové kvóty je v jednotlivých zemích odlišná. Největší rozdíly jsou mezi zeměmi EU, které mají velmi propracovanou sociální politiku a zeměmi, jako jsou například USA. Z tohoto důvodu nemůže být daňová kvóta na nízké úrovni jako v USA, Kanadě či Austrálii.

Mikroekonomické hledisko porovnává zatížení jednotlivých vybraných poplatníků. Tento ukazatel má mnohem větší vypovídající schopnost. Porovnává daňové zatížení u jednotlivých příjmových skupin. Značný rozdíl u daňového zatížení nastal od roku 2013, kdy bylo zavedeno solidární zvýšení daně. Podrobně je tento stav popsán v grafu č. 4.1. Daňové zatížení lze vyjádřit vztahem (2.2)

$$\text{daňové zatížení (\%)} = \frac{\text{daňová povinnost}}{\text{hrubý příjem}} \times 100. \quad (2.2)$$

Tento ukazatel může mít dvě podoby. Pokud je do daňové povinnosti zahrnuta pouze daňová povinnost, jedná se o skutečnou daňovou povinnost toho daného poplatníka. Pro celkové daňové zatížení poplatníka musí být do čitatele zahrnuta jak daňová povinnost, tak i příspěvek na sociální pojištění.

Daňové zatížení poplatníka se dá vyjádřit i vztahem (2.3). Daňové zatížení je stanoveno jako podíl daňové povinnosti navýšené o sociální a zdravotní pojištění poplatníka k výši hrubého příjmu. Z hlediska daňových zákonů nepředstavuje sociální a zdravotní pojištění daň, neboť má vlastnosti jak daně, tak poplatku. Pro poplatníka je ale důležitá až výsledná částka, která je mu vyplacena ve formě čisté mzdy. Způsob výpočtu čisté mzdy nemůže ovlivnit. Vzorec (2.3) tak představuje celkové daňové zatížení poplatníka ve vztahu k čisté mzdě a má pro poplatníka největší vypovídající schopnost

$$\text{daňové zatížení (\%)} = \frac{\text{daňová povinnost} + sp + zp \text{ zaměstnanec}}{\text{hrubý příjem}} \times 100. \quad (2.3)$$

3. Popis změn v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob

Osobní důchodová daň je v České republice zastoupena daní z příjmů fyzických osob. Zákon o daních z příjmů patří k zákonům často kritizovaným pro svou nepřehlednost. Důvodem je především to, že jde o zákon, který byl více než stokrát novelizován za jedenáct let své účinnosti. Častá novelizace vychází především z významu, který mají daně z příjmů v porovnání s ostatními daněmi české daňové soustavy. Jejich význam spočívá ve vztahu v příjmové stránce veřejných rozpočtů.

V první části této kapitoly je proto definována daň z příjmů se zaměřením na daň z příjmů ze závislé činnosti, včetně poplatníků této daně, předmětu daně, sazby daně, stanovení daňové povinnosti a zdanitelného období.

Druhá část této kapitoly je věnována změnám v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob. Vzhledem k četným novelizacím zákona o daních z příjmů fyzických osob, jsou vybrány pouze výrazné legislativní změny a to se zaměřením na současnou podobu zákona o daních z příjmů.

3.1 Popis legislativní úpravy daně z příjmů fyzických osob

Následující část práce je podrobně zaměřena na charakteristiku daně z příjmů fyzických osob.

3.1.1 Vymezení poplatníků

V podmínkách České republiky jsou v rámci osobní důchodové daně rozlišovány dvě skupiny daňových subjektů. Daňový subjekt je osoba, která je povinna strpět, odvádět nebo platit daň. První skupinu tvoří poplatníci daně a tou druhou jsou plátcí daně.

Poplatníci daně z příjmů fyzických osob jsou členěni na dvě skupiny, a to na daňové rezidenty a daňové nerezidenty. Daňový rezident České republiky je fyzická osoba, která má na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržuje. Poplatník obvykle se zdržující na území České republiky je ten, který zde pobývá alespoň 183 dnů v příslušném kalendářním roce, a to souvisle nebo v několika obdobích; do doby 183 dnů se započítává každý započatý den pobytu. Daňový rezident má daňovou povinnost vztahující se na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky a také na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Daňový nerezident je fyzická osoba, která nesplňuje výše uvedené náležitosti nebo to o ní stanoví mezinárodní smlouva. Daňový nerezident má daňovou povinnost vztahující se pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky. Poplatníci, kteří se na území České republiky zdržují za účelem studia nebo léčení, jsou daňovými nerezidenty a mají daňovou

povinnost vztahující se pouze na příjmy plynoucí ze zdrojů na území České republiky, i v případě, že se na území České republiky obvykle zdržují (§ 2, zákona o daních z příjmů).

3.1.2 Předmět daně

Předmět daně z příjmů fyzických osob je vymezen v § 3, zákona o daních z příjmů a jedná se o úplný výčet.

Předmět daně z příjmů fyzických osob jsou příjmy ze závislé činnosti (§ 6), příjmy ze samostatné činnosti (§ 7), příjmy z kapitálového majetku (§ 8), příjmy z nájmu (§ 9) a ostatní příjmy (§ 10). Příjmem se rozumí příjem peněžní i nepeněžní i dosažený směnou.

Příjmem podle § 6 jsou příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního vztahu, příjmy za práci členů družstva, společníka společnosti s ručením omezeným a komanditisty komanditní společnosti. Rovněž jsou příjmem dle § 6 odměny člena orgánu právnické osoby, orgánu právnické osoby a příjmy likvidátora.

V § 7 jsou obsaženy příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živnostenského podnikání. Dále jsou zde obsaženy příjmy z jiného podnikání podle zvláštních právních předpisů, podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku.

Příjmy z kapitálového majetku (§ 8), tvoří podíly na zisku (dividendy) z majetkového podílu (pokud nejde o příjmy dle § 6 a § 7), úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem, doplňkového penzijního spoření a z penzijního pojištění, plnění ze soukromého životního pojištění, úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček.

Příjmy z nájmu (§ 9) tvoří příjmy z nájmu nemovitých věcí nebo bytů, příjmy z nájmu movitých věcí, kromě příležitostného nájmu movitých věcí (ten patří do § 10).

Ostatní příjmy dle § 10 tvoří příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného nájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby a lesního a vodního hospodářství, pokud nejsou provozovány podnikatelem. Příjmem jsou rovněž výhry v loteriích, sazkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování a další.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob není příjem vymezený v § 3, odst. 4 zákona o daních z příjmů. Jedná se například o příjmy z většiny úvěrů nebo zápůjček, příjem plynoucí poplatníkovi za práci v zahraničí (au-pair), příjmy z rozšíření rozsahu nebo vypořádání společného jmění manželů, příjmy získané vydáním podle právních předpisů upravujících restituci majetku, příjem z vypořádání spoluvlastnictví, rozdělení věci podle velikosti spoluvlastnických podílů a další.

3.1.3 Základ daně

Základem daně je dle § 5 částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi ve zdaňovacím období přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Pokud dále u jednotlivých příjmů podle § 6 až 10 není stanoveno jinak.

Zdaňovacím obdobím daně z příjmů fyzických osob je kalendářní rok.

Do základu daně nevstupují příjmy, které nejsou předmětem daně a příjmy od daně osvobozené dle § 4, zákona o daních z příjmů a příjmy zdaněné zvláštní sazbou daně. Tyto příjmy tvoří samostatný základ daně dle § 36. Mezi příjmy osvobozené od daně patří například příjmy z prodeje movitých a nemovitých věcí, za splnění určitých podmínek, sociální transfery, některý výhry, příjmy v souvislosti se státní politikou bydlení a další.

Poplatník, kterému plynou v průběhu zdaňovacího období souběžně dva, nebo více příjmů uvedených v § 6 až 10, je základem daně souhrn dílčích základů daně zjištěných podle jednotlivých příjmů samostatně.

Pro stanovení dílčích základů daně je důležité vědět, že pouze u příjmů dle § 7 a 9, může vzniknout záporný dílčí základ daně. Tato situace nastane v případě, že výdaje dle § 7 a 9 na dosažení, zajištění a udržení přesahují příjmy za zdaňovací období. Záporný základ daně se označuje jako daňová ztráta. O ztrátu se sníží úhrn dílčích základů daně stanovených podle jednotlivých druhů příjmů uvedených v § 7 až 10. Poplatník si může daňovou ztrátu nebo její část odečíst od základu daně, a to nejdéle v pěti zdaňovacích obdobích následujících bezprostředně po období, za které se daňová ztráta vyměřuje. Daňovou ztrátu lze odečíst pouze od základu daně dle § 7 až 10, viz § 34.

Postup stanovení základu daně je zobrazen v Příloze č. 1.

Poplatník má možnost snížit si svůj základ daně uplatněním nezdánitelné části základu daně dle § 15 a pomocí položek odčitatelných od základu daně dle § 34. Principem těchto odpočtů je umožnit poplatníkovi za splnění předem stanovených podmínek snížit svůj základ daně a tím i svou daňovou povinnost.

Nezdánitelná část základu daně je vymezena v § 15 a jedná se o následující položky, dary, úroky související s bytovou potřebou, penzijní připojištění, životní pojištění a další.

Ustanovení § 34 zákona o daních z příjmů upravuje položky odčitatelné od základu daně. Nejčastěji se jedná o již zmiňovanou daňovou ztrátu. Od základu daně lze dále odečíst odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo odpočet na podporu odborného vzdělávání, za předem stanovených podmínek.

3.1.4 Samostatný základ daně

Do samostatného základu daně jsou zahrnuty příjmy, které se nezahrnují do dílčích základů daně. Příjmy tvořící samostatný základ daně jsou zdaňovány samostatně, každý zvlášť, pomocí zvláštní sazby daně srážkou u zdroje. Do samostatného základu daně nejsou zahrnovány příjmy od daně osvobozené.

Zvláštní sazba daně je upravena § 36 zákona o daních z příjmů.

Sazba daně činí 15 % pro příjmy plynoucí společníkovi společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti při snížení základního kapitálu, do výše částky, o kterou byl zvýšen vklad společníka nebo jmenovitá hodnota akcie při zvýšení základního kapitálu. A to za podmínky, byl-li zdrojem tohoto zvýšení zisk obchodní společnosti nebo fond vytvořený ze zisku.

Sazba daně činí 15 % i pro příjmy z podílu na zisku z účasti na společnosti s ručením omezeným, z účasti komanditisty na komanditní společnosti, z podílu na zisku tichého společníka a další.

Příjmy ze závislé činnosti plynoucí zaměstnanci na základě dohody o provedení práce, pokud úhrn příjmů od jednoho zaměstnavatele nepřesáhl v kalendářním měsíci částku 10 000 Kč a zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani, podléhají 15-ti procentní sazbě daně.

Pro příjmy plynoucí fyzickým osobám z výher a cen v loteriích a jiných podobných her provozovaných na základě povolení vydaného podle zvláštního právního předpisu, činí sazba daně 15 %. Příjmy plynoucí z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a další, podléhají 15-ti procentní sazbě daně. Pokud nejsou od daně osvobozeny dle § 4.

Srážková daň je uplatňována u příjmů plynoucí fyzickým osobám z úroků, výher a jiných výnosů z vkladů na vkladních knížkách, z úroků z peněžních prostředků na vkladních listech na jméno a na vkladech na jméno jim naroveň postaveným.

Zvláštní sazba daně činí v případě úplaty u finančního leasingu 5 %.

3.1.5 Sazba daně a stanovení daňové povinnosti

Sazba daně z příjmů fyzických osob má jednotný a relativní charakter. Jednotná sazba daně je stejná pro všechny typy poplatníků a pro všechny druhy předmětů daně. Relativní charakter sazby daně souvisí s vyjádřením předmětu daně v peněžních jednotkách. Sazba daně představuje tedy nějaké procento základu daně (důchodu).

Sazba daně z příjmů fyzických osob slouží k vyčíslení konkrétní daňové povinnosti poplatníka a činí pro rok 2014 15 % z upraveného základu daně.

Po úpravách základu daně a z něj vypočtené daňové povinnosti poplatníka zákon o daních z příjmů umožňuje uplatnit poplatníkovi slevy na dani za splnění daných podmínek. Tyto slevy zohledňují sociální, zdravotní a rodinné postavení poplatníka.

Přehled slev na dani a daňového zvýhodnění je zobrazen v tabulce 3.1.

Tab. 3.1 Slevy na dani a daňové zvýhodnění platné v roce 2014

Sleva na dani	Kč
Poplatník	24 840
Manžel/ka	24 840
Částečný invalidní důchod	2 520
Plný invalidní důchod	5 040
Držitel průkazu ZTP/P	16 140
Student	4 020
Daňové zvýhodnění	
Dítě	13 404

Zdroj: § 35 ba, § 35 c, vlastní zpracování

Slevy na dani lze, kromě slevy poplatníka na manželku, uplatnit ve výši 1/12 za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly podmínky pro uplatnění nároku na snížení daně splněny.

Slevu na manžel/ku žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti si může poplatník uplatnit, pokud manžel/ka nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 68 000 Kč. Je-li manžel/ka držitelem průkazu ZTP/P zvyšuje se částka 25 840 Kč na dvojnásobek.

Do vlastního příjmu manžela (manželky) se nezahrnuje příjem plynoucí z dávek státní sociální podpory, dávky pomoci v hmotné nouzi a další, viz § 35 ba, odst. 1b.

Za vyživované dítě poplatníka, dle § 35 c, se pro účely zákona o daních z příjmů považuje dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, vnuk a dítě nebo vnuk druhého z manželů, pokud jeho (její) rodiče nemají příjmy, z nichž by mohli daňové zvýhodnění uplatnit. Daňový zvýhodnění na vyživované dítě lze uplatnit, pokud se jedná o dítě nezletilé, zletilé dítě až do dovršení věku 26 let, jestliže nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a soustavně se připravuje na budoucí povolání, nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Dočasný pobyt dítěte mimo společně hospodařící domácnost nemá vliv na uplatnění daňového zvýhodnění. Jedná-li se o dítě, které je držitelem průkazu ZTP/P,

stejně jako u slevy na manželku (manžela), se zvyšuje částka daňového zvýhodnění na dvojnásobek. Vyživuje-li dítě v jedné společně hospodařící domácnosti více poplatníků, může si uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované dítě pouze jeden z nich. Daňové zvýhodnění lze poskytnout ve výši 1/12 za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly splněny podmínky pro jeho uplatnění.

Sleva na dani dosahuje vždy do výše daňové povinnosti poplatníka. Její nejnižší přípustná hodnota je nula. Záporná výše daňové povinnosti poplatníka je možná pouze při uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované děti, za podmínky, že je vlastní daňová povinnost poplatníka nižší než daňové zvýhodnění. Vzniklý rozdíl je daňovým bonusem.

Daňový bonus tedy představuje negativní hodnotu daně z příjmů fyzických osob a může ho dosáhnout pouze poplatník, který uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované děti. Uplatnění daňového bonusu je omezeno jeho spodní a horní výší. Poplatník může uplatnit daňový bonus, pokud jeho výše činí minimálně 100 Kč, maximálně však do výše 60 300 Kč ročně. Aby daňový bonus poplatníkovi byl vyplacen, musí splnit ještě podmínku dle § 35 c, odst. 4. Minimální výše příjmů podle § 6 až 9 za zdaňovací období dosahuje alespoň výše šestinásobku minimální mzdy.

Postup stanovení daňové povinnosti poplatníka po uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění je zobrazen v Příloze č. 2.

Výběr daně z příjmů fyzických osob je prováděn na základě daňového přiznání k určitému datu, které je pro všechny fyzické osoby závazné.

Povinnost podat daňové přiznání je povinen podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, přesáhly 15 000 Kč. Do této hranice příjmů se nezapočítávají příjmy, které byly zdaněny zvláštní sazbou dan nebo jsou od daně osvobozeny. Daňové přiznání je povinen podat i ten, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, nepřesáhly 15 000 Kč, ale vykazuje ztrátu.

Povinnost podat daňové přiznání vzniká poplatníkovi, u něhož se zvyšuje o solidární zvýšení daně daň nebo záloha na daň z příjmů ze závislé činnosti.

Povinnost podat daňové přiznání rovněž nevzniká poplatníkovi, který má příjmy ze závislé činnosti podle § 6 pouze od jednoho nebo postupně od více plátců daně včetně doplatků mezd od těchto plátců. Podmínkou je, že poplatník podepsal u všech těchto plátců daně prohlášení k dani na příslušné zdaňovací období a kromě příjmů zdaněných zvláštní sazbou daně, nemá další příjmy podle § 7 až 10 vyšší než 10 000 Kč.

Daňové přiznání se podává nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období.

3.2 Zdaňování příjmů ze závislé činnosti

Následující část práce je podrobně zaměřena na zdaňování příjmů ze závislé činnosti.

3.2.1 Vymezení poplatníků

Poplatníci daně z příjmů ze závislé činnosti jsou vymezeni v § 2 zákona o daních z příjmů. Dělí se na dvě skupiny, a to na daňové rezidenty a daňové nerezidenty.

Rozdíl mezi těmito skupinami byl vysvětlen v podkapitole 3.1.1 bakalářské práce.

3.2.2 Předmět daně ze závislé činnosti

Předmětem daně ze závislé činnosti jsou příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž je poplatník při výkonu práce pro plátce příjmy povinen dbát příkazů plátce. Poplatník s příjmy ze závislé činnosti se označuje jako zaměstnanec, plátce příjmů jako zaměstnavatel.

Do předmětu daně vstupují také funkční požitky, příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným, komanditisty komanditní společnosti, odměny člena orgánu právnické osoby, orgánu právnické osoby a likvidátora.

Příjmy se rozumějí příjmy pravidelné nebo jednorázové bez ohledu na to, zda je na ně právní nárok či nikoli. Poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1 % vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla. Podrobněji viz § 6 zákona o daních z příjmů.

Předmětem daně ze závislé činnosti nejsou, kromě příjmů uvedených v § 3 odst. 4 zákona o daních z příjmů, náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, do výše stanovené nebo umožněné zvláštním právním předpisem, hodnota bezplatného závodního stravování poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům na pracovních cestách, hodnota ochranných osobních pracovních prostředků, oděvů, obuvi, čisticích a dezinfekčních prostředků a ochranných nápojů poskytovaných v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem, včetně nákladů na udržování osobních ochranných a pracovních prostředků, pracovních oděvů a obuvi, jakož i hodnota poskytovaných stejnokrojů, včetně příspěvků na jejich udržování, dále hodnota pracovních oděvů, určená zaměstnavatelem pro výkon zaměstnání, včetně příspěvků na jejich udržování. Dále předmětem daně nejsou přijaté zálohy zaměstnancem od zaměstnavatele, aby je jeho jménem vydal nebo částky, kterými zaměstnavatel hradí zaměstnanci prokazatelné výdaje, které za zaměstnavatele zaměstnanec vynaložil ze svého tak, jak by je vynaložil přímo

zaměstnavatel. Předmětem daně nejsou rovněž náhrady za opotřebení vlastního náradí, zařízení a předmětů potřebných na výkon práce poskytované zaměstnanci podle zákoníku práce.

3.3.1 Základ daně z příjmů ze závislé činnosti

Základem daně pro § 6 zákona o daních z příjmů jsou příjmy ze závislé činnosti, s výjimkou příjmů zdaněných zvláštní sazbou daně, příjmů podle § 4 zákona o daních z příjmů, které nejsou předmětem daně a § 6 odst. 7 zákona o daních z příjmů, zvýšené o částku odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistnému na všeobecné zdravotní pojištění, které je z těchto příjmů podle zvláštních právních předpisů povinen platit zaměstnavatel.

Od daně jsou, kromě příjmů uvedených v § 4, osvobozeny peněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem činnosti zaměstnavatele nebo nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na rekvalifikaci zaměstnanců podle jiného právního předpisu upravujícího zaměstnanost. Toto osvobození se nevztahuje na příjmy plynoucí zaměstnancům v této souvislosti jako mzda, plat, odměna nebo jako náhrada za ušlý příjem, jakož i na další peněžní plnění poskytovaná v této souvislosti zaměstnancům. Od daně je také osvobozena hodnota stravování poskytovaného zaměstnancům jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem ke spotřebě na pracovišti nebo v rámci závodního stravování, zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů. Dále je osvobozena hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění ze sociálního fondu, ze zisku po jeho zdanění anebo na vrub výdajů, které nejsou výdaji na dosažení, zajištění a udržení příjmů zaměstnavatelem zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti. Osvobozeny jsou také nepeněžní plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům z fondu kulturních a sociálních potřeb v úhrnu nejvýše částka 20 000 Kč za kalendářní rok. Zvýhodnění poskytované zaměstnavatelem provozujícím veřejnou dopravu osob svým zaměstnancům a jejich rodinným příslušníkům ve formě bezplatných nebo zlevněných jízdenek. Příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem v celkovém úhrnu nejvýše 30 000 Kč a další, viz § 6 odst. 9, zákona o daních z příjmů.

3.4.1 Sazba daně a stanovení záloh z příjmů ze závislé činnosti

Daňová povinnost poplatníka pobírajícího příjmy ze závislé činnosti je stanovena jako 15 % ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) zaokrouhleného na

celá sta Kč dolů. V případě stanovení měsíční daňové povinnosti poplatníka je upravený základ daně zaokrouhlen na celá sta Kč nahoru.

Postup stanovení měsíční daňové povinnosti poplatníka je zobrazen v následujících tabulkách 3.2 a 3.3, včetně doplňujících informací.

Tab. 3.2 Výpočet měsíční daňové povinnosti z příjmů ze závislé činnosti

zúčtováný hrubý příjem za kalendářní měsíc dle § 6 (včetně naturálních požitků a nepeněžních příjmů)	
-příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob dle § 4 a § 6 odst. 9	
= hrubá mzda	
* 1,34 (sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem), pokud daný hrubý příjem zakládá účast na povinném pojištění	
= základ pro výpočet zálohy (§ 38 h)	
zaokrouhlený do 100 Kč na celé Kč nahoru	
nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru	
* sazba daně pro výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (§ 38 h, odst. 2)	
= záloha	
Poplatník podepsal	Poplatník nepodepsal
Prohlášení poplatníka daně z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků	Prohlášení poplatníka daně z příjmů FO ze závislé činnosti a z funkčních požitků
- měsíční sleva na dani dle § 35 ba	
- měsíční sleva na dani dle § 35 c	
= záloha po slevě	= záloha

Zdroj: zákon o daních z příjmů, vlastní zpracování

Postup stanovení měsíční daňové povinnosti, tzv. zálohy na daň, je odlišný od stanovení celkové, roční daňové povinnosti poplatníka. Pokud zaměstnanec podepsal u svého zaměstnavatele prohlášení k dani, je od stanovené daňové povinnosti odečtena sleva na poplatníka, případně další slevy, na které má zaměstnanec nárok.

Při stanovení měsíční daňové povinnosti poplatníka je možné odečíst od stanovené zálohy měsíční slevy na dani dle § 35 ba a měsíční daňové zvýhodnění na vyživované děti žijící s poplatníkem ve společné domácnosti. Ze slev na dani dle § 35 ba lze v měsíční výši uplatnit všechny slevy, s výjimkou slevy na manžela/ku. Slevu na manželku může poplatník uplatnit až v rámci ročního zúčtování daně nebo v rámci daňového přiznání. Podmínka pro uplatnění této slevy je, že manželka nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období částku 68 000 Kč. V případě stanovení roční daňové povinnosti poplatníka je možné odečíst od stanovené zálohy slevy na dani dle § 35 ba a daňové zvýhodnění podle § 35 c.

Je-li nárok poplatníka na daňové zvýhodnění na vyživované dítě vyšší než daňová povinnost vypočtená podle tohoto zákona za příslušné zdaňovací období, je vzniklý rozdíl

daňovým bonusem. Měsíční daňový bonus lze vyplatit, pokud jeho výše činí alespoň 50 Kč, maximálně však do výše 5 025 Kč měsíčně.

Srážková daň je využívána i u § 6 zákona o daních z příjmů, a to konkrétně u dohody o provedení práce. Pokud zaměstnanec uzavře se zaměstnavatelem dohodu o provedení práce, jejíž úhrnná výše nepřesáhne u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč a současně zaměstnanec nepodepíše prohlášení k dani, jsou tyto příjmy zdaněny srážkovou daní. Sazba srážkové daně činí rovněž 15 % z dosažených příjmů. Při ročním zúčtování se k této dani nepřihlíží.

Tab. 3.3 Výpočet daně z příjmů fyzických osob podle zvláštní sazby daně tvořící samostatný základ daně

Hrubá mzda
(pouze příjmy plynoucí na základě dohody o provedení práce, jejichž úhrnná výše nepřesáhne u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč a současně zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani)
= samostatný základ daně (zaokr.na celé koruny dolů - § 36 odst. 3)
* zvláštní sazba daně dle § 36
= srážka daně (zaokr.na celé koruny dolů)

Zdroj: zákon o daních z příjmů, vlastní zpracování

Pokud by však úhrnná výše přesáhla částku 10 000 Kč, výpočet daňové povinnosti by se stanovil podle tabulky 3.2 a to i v případě, že zaměstnanec nepodepsal prohlášení. V tomto případě by si zaměstnanec nemohl uplatnit měsíční slevy na dani.

3.4.2 Stanovení roční daňové povinnosti z příjmů ze závislé činnosti

Způsob stanovení roční daňové povinnosti poplatníka daně ze závislé činnosti je zobrazen v následující tabulce 3.4.

Tab. 3.4 Výpočet roční daňové povinnosti poplatníka ze závislé činnosti

Σ zúčtovaných hrubých příjmů za zdaňovací období dle § 6 (včetně naturálních požitků a nepeněžních příjmů)
- příjmy osvobozené od daně z příjmů fyzických osob dle § 4 a § 6 odst. 9
= Σ zdanitelných příjmů (bez příjmů zdaněných srážkovou daní)
* 1,34 (sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem), pokud daný hrubý příjem zakládá účast na povinném pojistném
= základ daně
- § 15 - nezdanitelná část základu daně
upravený ZD zaokrouhlený na celá sta Kč dolů
* sazba daně pro výpočet daně dle § 16, případně § 16 a
= daňová povinnost poplatníka
- sleva na dani dle § 35 ba
- daňové zvýhodnění dle § 35 c
= daň po uplatnění slevy podle § 35 ba a § 35 c
- úhrn zaplacených záloh na dani
- rozdíl na daňovém bonusu
= výsledná daňová povinnost poplatníka po odečtení zaplacených záloh na dani (+ zbývá doplatit, - zaplaceno více)

Zdroj: zákon o daních z příjmů, vlastní zpracování

Od základu daně lze odečíst nezdanitelnou část základu daně, která je upravena v § 15, zákona o daních z příjmů. Jedná se o hodnotu bezúplatného plnění poskytnutého obcím, krajům, organizačním složkám státu, právnickým osobám se sídlem na území České republiky na financování vědy, výzkumu, školství, kultury a další. Pokud úhrnná hodnota takto poskytnutých darů přesáhne ve zdaňovacím období 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1 000 Kč. V úhrnu lze odečíst maximálně 15 % ze základu daně. Za dar se považuje rovněž bezúplatné poskytnutí odběru krve nebo odběr orgánu. Hodnota jednoho odběru krve se oceňuje částkou 2 000 Kč a poskytnutí orgánu od žijícího dárce se oceňuje částkou 20 000 Kč. Poplatník si může rovněž odečíst částku zaplacených úroků na financování bytové potřeby, maximálně však do výše 300 000 Kč za rok. Lze odečíst úhrn příspěvků zaplacených poplatníkem na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem sníženým o 12 000 Kč, maximálně lze odečíst 12 000 Kč. Od základu daně lze odečíst zaplacené členské příspěvky zaplacené ve zdaňovacím období členem odborové organizace, která podle svých stanov obhajuje hospodářské a sociální zájmy zaměstnanců v rozsahu vymezeném zvláštním právním předpisem. Takto lze odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů podle § 6, s výjimkou příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však do výše 3 000 Kč za zdaňovací období a další, viz § 15.

Poplatník, který nemá povinnost podat daňové přiznání, může požádat svého zaměstnavatele o roční zúčtování záloh na daň. O roční zúčtování záloh na daň může požádat

pouze poplatník, který měl jednoho nebo postupně více zaměstnavatelů a má u každého z nich podepsáno prohlášení k dani.

Při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění plátce daně u poplatníka sníží nejprve daň o slevy na dani dle § 35 ba, maximálně do výše daně, a následně vypočte částku daňového zvýhodnění náležející poplatníkovi formou slevy na dani dle § 35 c, maximálně do výše daně snížené o slevy na dani pro poplatníka daně z příjmů fyzických osob. Je-li nárok na daňové zvýhodnění vyšší, než takto vypočtená daň, má poplatník nárok na vyplacení daňového zvýhodnění formou daňového bonusu, jen pokud úhrn jeho příjmů ze závislé činnosti od všech plátců daně v uplynulém zdaňovacím období, z nichž mu plátce daně provádí roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, dosáhl alespoň šestinásobku minimální mzdy, která pro rok 2014 činí 8 500 Kč. Takto vypočtenou daň porovná plátce daně s úhrnem zálohově sražené daně a vypočte rozdíl na dani. Dále porovná daňový bonus s úhrnem vyplacených měsíčních daňových bonusů a vypočte rozdíl na daňovém bonusu. Jestliže je úhrn částek vyplacených na měsíčních daňových bonusech nižší než daňový bonus, zvýší plátce daně o nevyplacenou částku na daňovém bonusu vypočtený kladný rozdíl na dani, nebo vyplacenou částku na daňovém bonusu sníží o vypočtený záporný rozdíl na dani. Jestliže je úhrn vyplacených měsíčních daňových bonusů vyšší než daňový bonus, sníží plátce daně o přeplacenou částku na daňovém bonusu vypočtený kladný rozdíl na dani, nebo o ni zvýší vypočtený záporný rozdíl na dani.

Přeplatek na dani z ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění a doplatek na daňovém bonusu, které vzniknou provedením ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, vyplatí plátce daně poplatníkovi nejpozději do 31. března po uplynutí zdaňovacího období, činí-li úhrnná výše doplatku ze zúčtování více než 50 Kč. Případný nedoplatek z ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění plátce daně poplatníkovi nesráží (§ 35 c, odst. 5,6, Zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů).

V případě, že poplatník nepodepsal prohlášení k dani nebo má současně více zaměstnavatelů, musí podat daňové přiznání, aby mohl snížit svou daňovou povinnost o slevy na dani, případně o daňové zvýhodnění. Rovněž je povinen podat daňové přiznání poplatník, kterému vznikla povinnost, byť i v jediném měsíci, platby solidární daně.

3.3 Změny v legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob

Vzhledem k časté novelizaci zákona o daních z příjmů je tato část práce zaměřena na srovnání legislativní úpravy daně z příjmů fyzických osob pro rok 2014. Legislativní úprava

daně z příjmů je srovnávána s hlavními změnami zákona o daních z příjmů v přecházejících zdaňovacích obdobích.

Zásadní změna ve zdaňování příjmů fyzických osob nastává u předmětu daně. Příjmy získané zděděním nebo darováním nebyly v předcházejících zdaňovacích obdobích předmětem daně z příjmů fyzických osob. S účinností od 1.1.2014 došlo ke zrušení dani dědické, darovací a dani z převodu nemovitostí, do které tyto příjmy spadaly a byly předmětem daně. Současná legislativní úprava daně z příjmů fyzických osob zařadila tyto příjmy do předmětu daně z příjmů fyzických osob. Takto nabyté příjmy se daní podle § 10 zákona o daních z příjmů. Zůstalo zachováno osvobození od těchto příjmů, pokud dárce nebo obdarovaný je v příbuzenském vztahu v linii přímé a v linii vedlejší.

Zvýšil se limit pro osvobození příjmů dle § 10, plynoucí poplatníkovi za zdaňovací období, pokud jejich úhrn nepřesáhne 30 000 Kč. Přitom příjmem poplatníka, kterému plyne příjem z chovu včel a u kterého nepřekročí ve zdaňovacím období počet včelstev 60, je částka 500 Kč na jedno včelstvo.

Nově je osvobozen příjem z prodeje cenného papíru, přesáhne-li doba mezi nabytím a převodem tohoto cenného papíru při jeho prodeji dobu 3 let. Dále příjem z podílu připadajícího na podílový list při zrušení podílového fondu, přesáhne-li doba mezi nabytím podílového listu a dnem vyplacení podílu dobu 3 let.

Oproti roku 2013 došlo k posunutí lhůty pro osvobození těchto příjmů. V roce 2013 byly takto získané příjmy osvobozeny, přesáhla-li doba mezi nabytím a převodem těchto cenných papírů dobu 6 měsíců.

Osvobození se nevztahuje na příjem z prodeje cenného papíru, který je nebo byl zahrnut do obchodního majetku, a to do 3 let od ukončení činnosti, ze kterého plyne příjem ze samostatné činnosti, a na příjem z kapitálového majetku. V roce 2013 činila tato lhůta 6 měsíců.

Osvobozeny jsou rovněž příjmy z prodeje cenných papírů a příjmy z podílů připadající na podílový list při zrušení fondu, pokud jejich úhrn u poplatníka nepřesáhne ve zdaňovacím období 100 000 Kč.

Bezúplatné příjmy nabyté příležitostně, pokud jejich hodnota nedosahuje 15 000 Kč, jsou rovněž osvobozeny.

Srážková daň je nově stržena pouze u příjmů plynoucí z dohody o provedení práce, jejichž úhrnná výše nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč u téhož plátce daně a současně zaměstnanec nepodepsal prohlášení k dani. Ve všech dalších případech je zaměstnanci odvedena plátce daně záloha na daň. V případě, že zaměstnanec nepodepsal

prohlášení k dani u plátce daně, od kterého mu plynou příjmy z těchto dohod, nemohou mu být uplatněny slevy dle § 35 ba a daňové zvýhodnění dle § 35 c.

Zaměstnanec však o tyto slevy nepřijde, budou mu uplatněny v rámci ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění.

Došlo ke zvýšení limitu pro uplatnění srážkové daně pro příjmy autorů. Příjmy autorů plynoucí ze zdrojů na území České republiky jsou samostatným základem daně pro zdanění zvláštní sazbou daně, pokud úhrn těchto příjmů od téhož plátce nepřesáhne v kalendářním měsíci částku 10 000 Kč.

V roce 2014 nastala změna ve zdanění pracovněprávních vztahů konaných mimo hlavní pracovní poměr. Tyto vztahy se nazývají dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti.

Oproti roku 2013 byl sjednocen limit pro účast na sociálním a zdravotním pojištění. U dohody o provedení práce je stanoven limit nad 10 000 Kč. Pokud zaměstnanec dosáhne u této dohody částku vyšší než 10 000 Kč, je povinen se účastnit na sociálním a zdravotním pojištění. Plátcí daně vzniká rovněž povinnost odvést za zaměstnance sociální a zdravotní pojištění. Současně stanoví částku povinného pojistného připadajícího na zaměstnance. O tuto část sníží zaměstnanci vyplacenou čistou mzdu.

Dohoda o pracovní činnosti zakládá účast na sociálním a zdravotním pojištění pouze z příjmů přesahující částku 2 499 Kč. Dosahuje-li zaměstnanec z této dohody nižší příjmy než stanovená hranice, je povinen pouze uhradit daň z příjmů.

Úprava sazby daně z příjmů fyzických osob byla od roku 2007 do roku 2014 novelizována celkem dvakrát. První novelizace nastala v roce 2008, změnou z progresivní sazby daně na lineární sazbu daně. Sazba daně z příjmů fyzických osob zůstala zachována ve výši 15 % ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně a položky odčitatelné od základu daně až do roku 2013.

V roce 2013 byla sazba daně z příjmů fyzických osob novelizována. Sazba daně podle § 16 zůstala zachována, stále činila 15 % z upraveného základu daně. Nově bylo zavedeno solidární zvýšení daně dle § 16 a u příjmů ze závislé činnosti podle § 6 a příjmů z podnikání podle § 7 zákona o daních z příjmů. Toto solidární zvýšení zálohy činí 7 % z částky, o kterou úhrn příjmů zahrnovaných do základu daně podle § 6 a § 7 zákona o daních z příjmů překročí 48násobek průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. Solidární zvýšení daně se uplatní i při výpočtu zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti. Solidární zvýšení daně by mělo být zrušeno k 1. lednu 2016.

Poplatníci, u kterých se uplatní solidární zvýšení daně, mají povinnost podat daňové přiznání. Tato povinnost vzniká poplatníkům daně z příjmů fyzických osob bez ohledu na to, zda solidární zvýšení daně je uplatněno pouze u jedné měsíční zálohy na daň nebo po celé zdaňovací období.

Legislativní úprava sazby daně zůstala zachována i v roce 2014.

Maximální hranice pro odpočet darů od daňového základu vzrostla na 15 % základu daně. Nově lze uplatit dle § 34 d až 34 h až 110 % vstupní ceny majetku, pořízeného na odborné vzdělávání.

Změny v daních z příjmů fyzických osob se dotkly i odečitatelných částek podle § 35 ba, a to nejen u příjmů, u nichž jsou uplatněny paušální výdaje. Tato změna výrazně ovlivní zdaňování poplatníků, kteří k 1. lednu zdaňovacího období pobírají starobní důchod z důchodového pojištění. Tito poplatníci si nemohou uplatnit základní slevu na poplatníka, která činí 24 840 Kč, a to pro roky 2013 až 2015.

4. Posouzení daňového zatížení u vybraných poplatníků s příjmy ze závislé činnosti

Cílem této části bakalářské práce je provést hodnocení daňového zatížení daní z příjmů vybraných poplatníků v závislosti na velikosti dosažených příjmů ze závislé činnosti. Daňové zatížení je posuzováno podle výše daňové povinnosti k hrubému příjmu a podle výše daňové povinnosti navýšené o sociální a zdravotní pojištění zaměstnance k hrubému příjmu, vztahy (1.2) a (1.3) z Kapitoly 2.6 bakalářské práce, pro vybrané poplatníky měsíčně a následně ročně. Pro stanovení daňové povinnosti a následně daňového zatížení vybraných poplatníků je třeba nejprve stanovit velikost hrubého příjmu, typ pracovního poměru a informaci o tom, zda v tomto pracovněprávním poměru poplatník podepsal nebo nepodepsal prohlášení k dani. Způsob stanovení daňové povinnosti, včetně položek zahrnovaných do hrubého příjmu poplatníka, je vysvětlen v Kapitole 3.

První část kapitoly je věnována vymezení vybraných poplatníků včetně charakteristiky jejich jednotlivých variant. Pro zjednodušení se předpokládá, že poplatník během zdaňovacího období nepřerušil ani neukončil výdělečnou činnost a nedošlo u něho k žádným změnám.

Hodnocení daňového zatížení je posuzováno u vybraných poplatníků pro 0,4 - 20násobek průměrné mzdy, která pro rok 2014 činí 25 942 Kč. Tento interval je vybrán pro posouzení všech legislativních změn v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění pro rok 2014.

Hodnoceno je nejprve daňové zatížení poplatníka podle vztahu daňové povinnosti k hrubému příjmu poplatníka. Postup výpočtu daňové povinnosti poplatníka je následující, hrubé příjmy poplatníka, které podléhají zdanění, se navýší o povinné pojistné (jedná se o 25 % na sociální pojištění a 9 % na zdravotní pojištění, které za poplatníka odvádí zaměstnavatel a jedná se o jeho mzdové náklady). Výsledná hodnota představuje základ daně, ten se při měsíčním výpočtu daňové povinnosti, tzv. zálohy na daň, zaokrouhlí na celé stokoruny nahoru, následně se tento upravený zaokrouhlený základ daně vynásobí sazbou daně podle § 16 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění, pro rok 2014 činí tato sazba 15 %.

Výsledná hodnota představuje daňovou povinnost poplatníka. V případě, že má poplatník podepsáno u zaměstnavatele prohlášení k dani, se od zálohy na daň (daňové povinnosti poplatníka) odečte částka podle § 35 ba zákona o daních z příjmů, která činí

24 840 Kč ročně, tedy 2 070 Kč měsíčně a výsledná částka představuje daňovou povinnost poplatníka po slevě.

Následně bude při výpočtu daňového zatížení zaměstnance zohledněno i povinné pojistné, které zaměstnavatel odvede z hrubé mzdy zaměstnance. Za zaměstnance toto pojistné stanoví a odvede jeho zaměstnavatel. Zaměstnanci je poté vyplacena čistá mzda. Jedná se o hrubý příjem zaměstnance snížený o daňovou povinnost zaměstnance a sociální a zdravotní pojištění, které si platí zaměstnanec sám za sebe.

Sociální a zdravotní pojištění nelze jednoznačně zařadit mezi daně, ale toto pojistné snižuje disponibilní důchod poplatníka a poplatník se nemůže vyhnout placení tohoto pojistného. Proto je při posouzení daňového zatížení poplatníka zohledněno i toto pojistné. Daňové zatížení poplatníka je tedy stanoveno jako daňová povinnost poplatníka navýšená o sociální a zdravotní pojištění placené poplatníkem (4,5 % u zdravotního pojištění a 6,5 % u sociálního pojištění z hrubé mzdy) vztažené k hrubému příjmu.

Způsob výpočtu daňového zatížení poplatníka se oproti předchozímu daňovému zatížení liší pouze v tom, že k výsledné daňové povinnosti poplatníka je připočteno sociální a zdravotní pojištění, které si platí poplatník sám za sebe, jeho zaměstnavatel výši pojistného pouze spočítá a sníží zaměstnanci mzdu o uvedené hodnoty, ale nepředstavuje pro něj mzdové náklady, tento součet je odečten od hrubé mzdy a výsledný rozdíl představuje čistou mzdu. Tato částka je zaměstnanci skutečně vyplacena.

U vybraných poplatníků bude hodnocen vždy jeden pracovněprávní poměr ve všech vybraných násobcích průměrné mzdy, který se označuje jako hlavní pracovní poměr. U hlavního pracovního poměru se předpokládá, že zaměstnanec podepsal prohlášení k dani na celé zdaňovací období u stejného zaměstnavatele.

Následně bude hodnoceno daňové zatížení poplatníka u pracovněprávních poměrů, ze kterých nevzniká povinnost účasti na zákonném pojistném. Jedná se o dohodu o provedení práce a dohodu o pracovní činnosti. U dohody o provedení práce je daňové zatížení posuzováno pro příjmy ve výši 10 000 Kč a u dohody o pracovní činnosti jsou to příjmy ve výši 2 499 Kč. Pro zjednodušení se předpokládá, že velikost příjmů u dohod se po celé zdaňovací období nemění. Nejprve bude hodnoceno daňové zatížení poplatníka za předpokladu, že u těchto dohod nepodepsal prohlášení k dani a poté za předpokladu, že podepsal prohlášení k dani.

4.1 Vymezení vybraných poplatníků

Za výchozího poplatníka je vybrán zaměstnanec. Zákon o daních z příjmů vymezuje zaměstnance jako poplatníka, který v rámci pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru je při výkonu práce pro plátce příjmů povinen dbát příkazů plátce. Jedná se o poplatníka v produktivním věku, který nemá děti, nepobírá důchod, nestuduje a nemá jiné příjmy. Tento poplatník může uplatnit pouze základní slevu na poplatníka, která činí 24 840 Kč za rok, což je 2 070 Kč měsíčně.

První modifikací zaměstnance je student. Zákon o daních z příjmů charakterizuje studenta jako poplatníka, který se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem a to až do dovršení věku 26 let, případně 28 let u doktorského studia. Student si tedy může uplatnit základní slevu na poplatníka a na studenta. Sleva na studenta činí 4 020 Kč za rok, což je 335 Kč za měsíc.

Další modifikací zaměstnance je důchodce. Jedná se o poplatníka, který není již v produktivním věku a pobírá starobní důchod z důchodového pojištění nebo ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu. Tito poplatníci si nemůžou uplatnit základní slevu na poplatníka, pokud pobírají starobní důchod k 1. lednu zdaňovacího období.

Poslední modifikací zaměstnance je zaměstnanec, který pečuje o 2 děti, které s ním žijí ve společné domácnosti. Jedná se o nezletilé děti, až do dovršení věku 26 let, případně i zletilé děti, jestliže nepobírají invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a soustavně se připravují na budoucí povolání, případně se nemohou připravovat na budoucí povolání či vykonávat výdělečnou činnost pro úraz nebo nemoc, nebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejsou schopny vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. Pro zjednodušení se předpokládá péče pouze o 2 děti, jedná se o nejčastější počet dětí připadající na rodiče v České republice. Poplatník, který pečuje o nezletilé nebo zletilé děti, připravující se na budoucí povolání, si může uplatnit daňové zvýhodnění na vyživované děti žijící s ním ve společné domácnosti. Dočasný pobyt dítěte mimo společnou domácnost nemá na daňové zvýhodnění vliv. Daňové zvýhodnění na vyživované děti může mít podobu slevy na dani, daňového bonusu nebo slevy na dani a daňového bonusu.

Důležitým faktorem pro posouzení daňového zatížení vybraných poplatníků v podmínkách České republiky je skutečnost, že všichni vybraní poplatníci jsou povinni odvádět sociální a zdravotní pojištění, které je v České republice povinné, pouze z dohody o provedení práce do 10 000 Kč a u dohody o pracovní činnosti do 2 499 Kč nevzniká povinnost platit povinné pojištění, jak pro poplatníka, tak pro jeho zaměstnavatele. Jednotlivé odvody jsou rozděleny mezi zaměstnance a zaměstnavatele. Za zaměstnance odvádí

zaměstnavatel (plátce) větší část, u sociálního pojištění je to 25 % a u zdravotního 9 % z hrubé mzdy. Pro zaměstnavatele představují tyto odvody za zaměstnance mzdové náklady, hradí je tedy sám. Zaměstnanci je při výpočtu čisté mzdy strženo zaměstnavatelem 6,5 % na sociální pojištění a 4,5 % na zdravotní pojištění z hrubé mzdy, toto pojistné hradí zaměstnanec sám za sebe. Zaměstnavatel následně toto pojistné za zaměstnance odvede.

4.2 Posouzení měsíčního daňového zatížení vybraných poplatníků

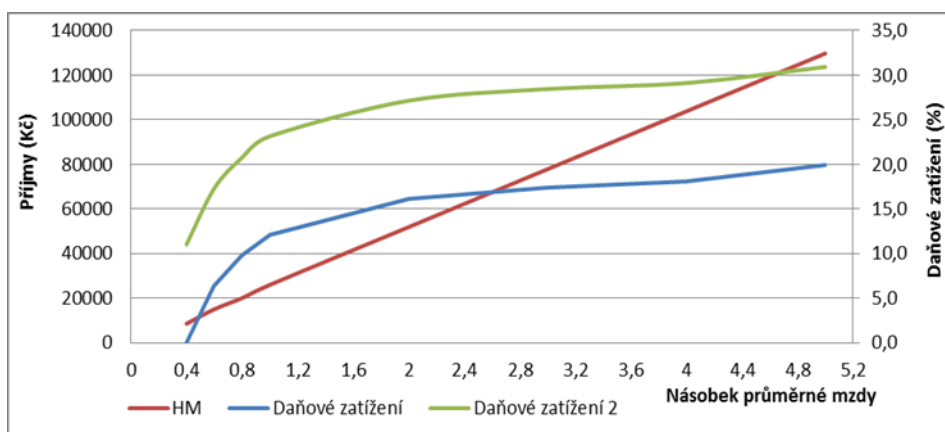
Cílem této kapitoly je posoudit měsíční daňové zatížení vybraných poplatníků ze závislé činnosti. Z uvedeného důvodu je vhodné použít způsob výpočtu daňového zatížení, které neobsahuje odvody na sociální a zdravotní pojištění. Někteří daňoví teoretici nepovažují sociální a zdravotní pojištění za daň, neboť má vlastnosti jak daně, tak poplatku. V podmínkách České republiky je však daň vybírána z příjmů, které jsou navyšovány o sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem (plátcem) za zaměstnance, tzv. superhrubá mzda. Proto při výpočtu daňového zatížení bude vycházeno z daňové povinnosti, která bude vypočítána ze superhrubé mzdy. Hrubé příjmy zaměstnance se navýší o povinné pojistné placené zaměstnavatelem (jedná se o již zmíněných 25 % na sociální a 9 % na zdravotní pojištění) a výsledná hodnota představuje superhrubou mzdu. Pouze z dohody o provedení práce do 10 000 Kč a z dohody o pracovní činnosti do 2 499 Kč, není odváděno sociální a zdravotní pojištění. Proto při hodnocení daňového zatížení je hodnoceno pomocí vztahů daňové povinnosti poplatníka k výši hrubých příjmů a daňové povinnosti poplatníka navyšené o sociální a zdravotní pojištění poplatníka k výši hrubých příjmů.

Výchozí situací je posouzení měsíčního daňového zatížení zaměstnance. Zaměstnanec se nachází v produktivním věku, nestuduje, nepobírá důchod, uplatňuje pouze slevu na poplatníka a nemá žádné další příjmy. V průběhu měsíce zaměstnanec nepřerušil ani neukončil výdělečnou činnost a má podepsáno prohlášení k dani u svého zaměstnavatele.

Daňové zatížení zaměstnance bude posuzováno nejprve pro měsíční příjmy od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy. Příjmů v tomto intervalu dosahuje největší část obyvatel v České republice.

Následně bude daňové zatížení zaměstnance posuzováno pro měsíční příjmy od 6 do 20násobku průměrné mzdy.

Graf 4.1 Vývoj měsíčního daňového zatížení zaměstnance od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.1 je zobrazen měsíční vývoj daňového zatížení zaměstnance pro 0,4 až 5násobek průměrné mzdy. Výše hrubých příjmů pro jednotlivé násobky průměrné mzdy je zobrazena v křivce HM (hrubá mzda). Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Výše daňového zatížení zaměstnance je závislá na výši hrubé mzdy, s růstem příjmu roste daňové zatížení. Je to způsobeno rostoucí výši příjmů, ale stále stejnou částkou slevy na dani, a to 2 070 Kč měsíčně.

Z tohoto důvodu, při dosažených příjmech ve výši 0,4násobku průměrné mzdy, což je zároveň i minimální mzda pro rok 2014 a činí 8 500 Kč, je daňové zatížení zaměstnance nula procent. Vypočtená daňová povinnost činí 1 710 Kč, po uplatnění slevy na poplatníka je daňová povinnost nula.

Poplatníci mají možnost snížit svou měsíční daňovou povinnost pomocí dalších slev na dani dle § 35 ba. Jedná se o slevu na studenta, držitele průkazu ZTP/P a invaliditu 1. – 3. stupně. Zmíněné slevy na dani lze uplatnit ve výši jedné dvanáctiny za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly podmínky pro uplatnění nároku na snížení daně splněny.

Na základě zvolených parametrů uplatňuje zaměstnanec pouze základní slevu na poplatníka.

I když je rozdíl mezi daňovou povinností zaměstnance a nárokem na slevu na dani záporný, slevu na dani lze uplatnit maximálně do výše daně. Výsledná daňová povinnost nemůže dosahovat záporných hodnot.

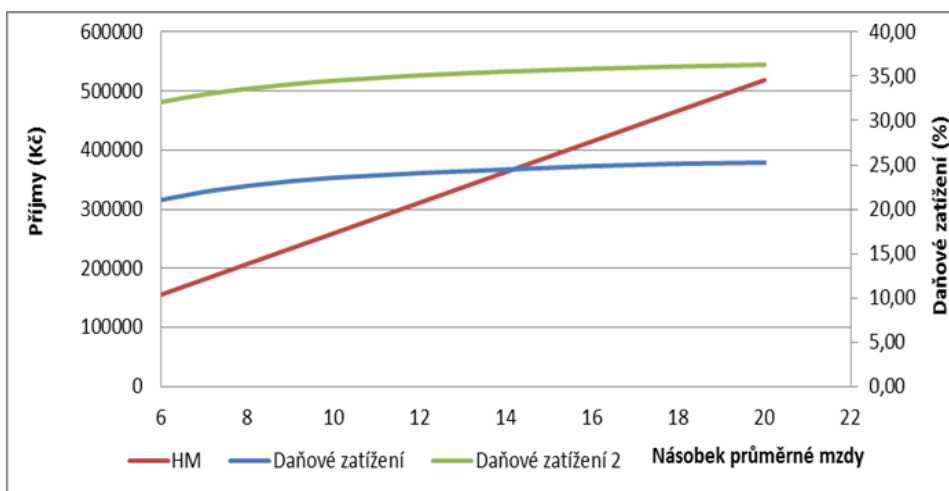
Záporná daňová povinnost může vzniknout pouze z uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované děti. V případě, že daňová povinnost poplatníka, snížená o slevy na dani, maximálně do nuly, a snížená o daňové zvýhodnění na vyživované děti dosahuje záporných hodnot, je vzniklý rozdíl daňovým bonusem. Daňový bonus může vzniknout pouze poplatníkovi, který uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované děti.

Daňové zatížení zaměstnance roste nejrychleji v intervalu od 0,6 do 2násobku průměrné mzdy. Je to způsobeno rostoucí úrovní příjmů a možností uplatnit stále stejnou výši slevy na poplatníka. Vypočtená daňová povinnost zaměstnance je v tomto intervalu příjmů vyšší než zmíněná sleva na poplatníka, která činí 2 070 Kč. Pro následující úrovně příjmů se daňové zatížení vyvíjí pouze mírně. Rozdíl nastává u 5násobku průměrné mzdy, kde začíná působit solidární zvýšení zálohy na daň, které popisuje § 16 a Zákona o daních z příjmů. Poprvé bylo zavedeno v roce 2013. Solidární zvýšení zálohy na daň činí 7 % z kladného rozdílu mezi výší dosažených hrubých příjmů a 4násobkem průměrné mzdy, jedná se o výpočet měsíčního solidárního zvýšení zálohy na daň. Pokud zaměstnanec dosahuje hrubých příjmů vyšších než 103 768 Kč, tak vzniklý kladný rozdíl je zdaněn o 7 %. Ta část příjmů, která přesahuje tuto hranici je zdaněna 2krát. Poprvé 15 % sazbou daně a následně 7 % sazbou daně.

Daňové zatížení zaměstnance stanovené podle vztahu daňové povinnosti navýšené o sociální a zdravotní pojištění zaměstnance k výši hrubých příjmů, má stejný vývoj, jako daňové zatížení zaměstnance stanovené podle vztahu daňového zatížení k výši hrubé mzdy. Pro všechny zobrazené násobky průměrné mzdy v grafu 4.1, činí rozdíl ve výši daňového zatížení zaměstnance 11 procentních bodů. Jedná se o sociální (6,5 %) a zdravotní (4,5 %) pojištění placené zaměstnancem. Zaměstnavatel výši pojistného vypočítá z hrubé mzdy zaměstnance a odvede jej. Zaměstnanci je o tyto hodnoty snížen disponibilní důchod (příjem), který mu bude vyplacen. Pojistné tedy nevstupuje do výpočtu daňové povinnosti zaměstnance, jako sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem za zaměstnance.

Následující graf 4.2 zobrazuje vývoj daňového zatížení zaměstnance pro příjmy od 6 do 20násobku průměrné mzdy.

Graf 4.2 Vývoj měsíčního daňového zatížení zaměstnance od 6 do 20násobku průměrné mzdy



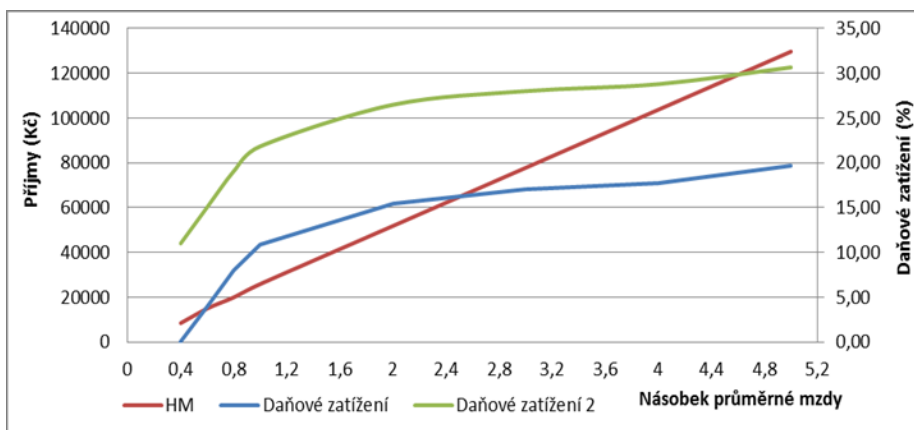
Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.2 je zachycen vývoj měsíčního daňového zatížení zaměstnance od 6 do 20násobku průměrné mzdy. Výše hrubých příjmů pro jednotlivé násobky průměrné mzdy je zobrazena v křivce HM (hrubá mzda). Daňové zatížení zaměstnance, stanovené pomocí vztahu daňové povinnosti zaměstnance k jeho hrubým příjmům, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, stanovené podle vztahu daňové povinnosti navýšené o sociální a zdravotní pojištění zaměstnance je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Daňové zatížení zaměstnance stanové podle vztahu daňové povinnosti k výši hrubých příjmů má pro všechny zobrazené hodnoty v grafu 4.2 podobný průběh. Nejsou zde výrazné rozdíly v daňovém zatížení zaměstnance, jako v grafu 4.1. Tato situace je způsobena vysokými příjmy a při uplatnění slevy na poplatníka, se výsledná daňová povinnost, a tím i daňové zatížení poplatníka, výrazně nezmění. Daňové zatížení roste v závislosti na výši dosažených hrubých příjmů, čím vyšší příjem, tím vyšší daňové zatížení, respektive daňová povinnost.

Dále je posuzováno daňové zatížení studenta dosahujícího příjmy ze závislé činnosti. Vývoj daňového zatížení u studenta je téměř totožný s vývojem daňového zatížení zaměstnance. Student si může uplatnit oproti zaměstnanci pouze slevu na studenta. V případě stanovení měsíční daňové povinnosti poplatníka činí tato sleva 335 Kč. Je tedy zřejmé, že tato sleva nebude mít na výsledné daňové zatížení zaměstnance téměř žádný vliv. Z tohoto důvodu bude zobrazen pouze vývoj daňového zatížení studenta od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy.

Graf 4.3 Vývoj měsíčního daňového zatížení studenta od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



Zdroj: vlastní zpracování

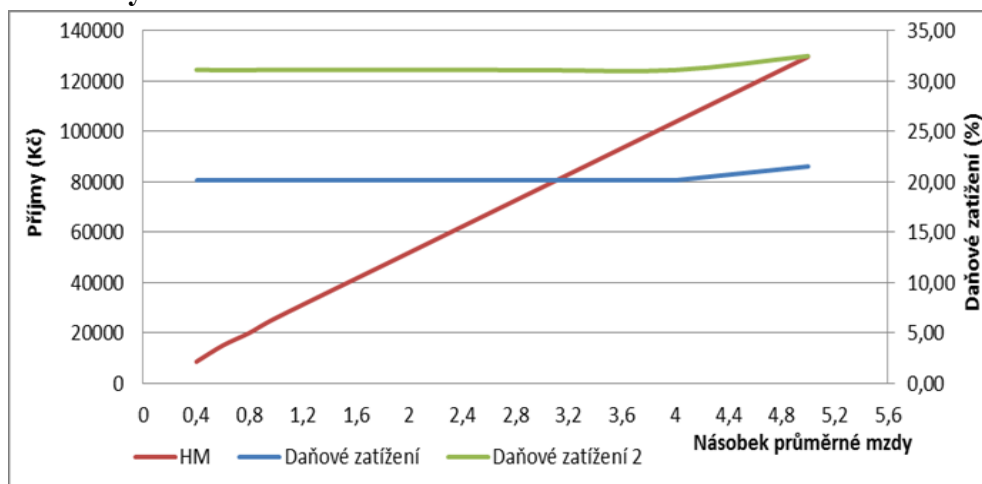
Daňové zatížení studenta, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Vývoj daňového zatížení studenta má velmi podobný vývoj, jako vývoj daňového zatížení zaměstnance. Nižší hodnoty daňového zatížení studenta jsou způsobeny zmíněnou slevou na studenta. Nejvýraznější rozdíly ve vývoji daňového zatížení nastávají u příjmů od 0,6 do 2násobku průměrné mzdy.

Daňové zatížení studenta je velmi podobné daňovému zatížení zaměstnance. Sleva na studenta ve výši 335 Kč ovlivní daňovou povinnost poplatníka a tím i jeho daňové zatížení pouze u nízkých příjmů. S růstem dosažených příjmů poplatníka jsou odlišnosti mezi zdaněním zaměstnance a studenta téměř vyrovnány.

Naprosto odlišná situace ve vývoji daňového zatížení nastává u důchodce. Vývoj daňového zatížení důchodce je zobrazen v následujícím grafu 4.4.

Graf 4.4 Vývoj měsíčního daňového zatížení důchodce od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.4 je zobrazen vývoj daňového zatížení důchodce od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy. Na první pohled je patrný výrazný rozdíl vývoje daňového zatížení v porovnání s ostatními poplatníky.

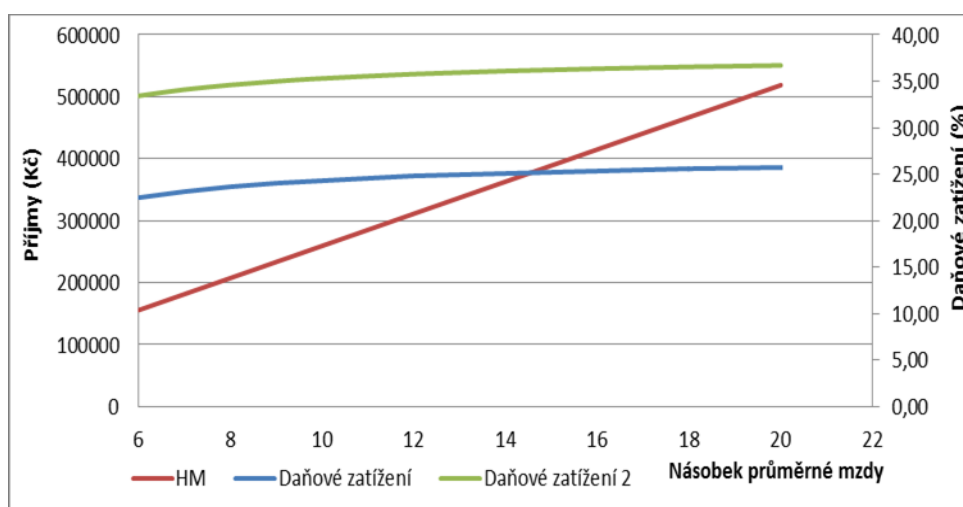
Daňové zatížení důchodce, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Daňové zatížení stanovení dle vztahu daňové povinnosti k hrubému příjmu dosahuje pro příjmy od 0,4 do 4násobků průměrné mzdy téměř stejných hodnot. Stejný vývoj daňového zatížení nastává u vztahu daňové povinnosti navýšení o sociální a zdravotní pojištění důchodce k výši hrubých příjmů. Rozdíl ve výši daňového zatížení, stanovené podle vztahu daňové povinnosti k hrubému příjmu, činí pouze 0,02 procentního bodu. Změna nastává od příjmů ve výši 5násobku průměrné mzdy, kde začíná působit solidární zvýšení zálohy na daň. Od této hranice příjmů lze říci, že daňové zatížení roste v závislosti na dosažených příjmech.

Důchodce si nemůže uplatnit základní slevu na poplatníka a z tohoto důvodu je vývoj daňového zatížení velmi podobný pro všechny úrovně příjmů.

Daňové zatížení důchodce od 6 do 20násobku průměrné mzdy má stejný vývoj, jako daňové zatížení zaměstnance a studenta, pochopitelně dosahuje vyšších hodnot. Důvodem je opět nemožnost uplatnit si základní slevu na poplatníka.

Graf 4.5 Vývoj měsíčního daňového zatížení důchodce od 6 do 20násobku průměrné mzdy

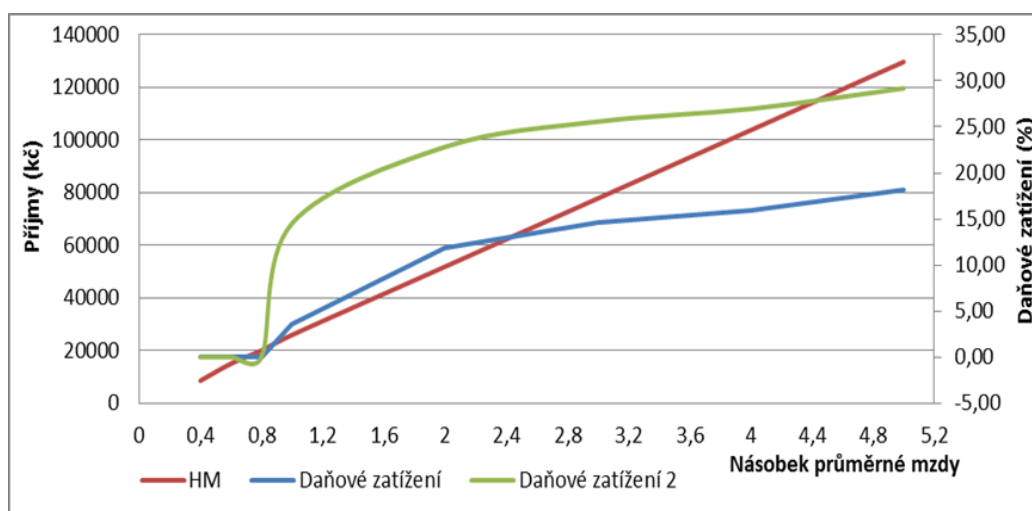


Zdroj: vlastní zpracování

Zobrazení vývoje daňového zatížení důchodce od 6 do 20násobku průměrné mzdy má podobný vývoj, jako vývoj daňového zatížení u zaměstnance a studenta. Při takto vysoké úrovni příjmů sleva na dani dle § 35 ba, a to konkrétně na poplatníka, nezpůsobí téměř žádný rozdíl ve výsledném daňovém zatížení důchodce.

Poslední modifikací poplatníka je zaměstnanec pečující o dvě děti. Právě o tohoto typu zaměstnance bude vznikat daňový bonus. Při nižších úrovních příjmů bude jeho výsledná daňová povinnost mít formu negativní daně. Nebude tedy platit žádnou daň a naopak mu bude vyplacen měsíční daňový bonus. Daňový bonus může vzniknout pouze z daňového zvýhodnění na vyživované děti. Jeho výsledné daňové zatížení bude pro tyto úrovně příjmů nula.

Graf 4.6 Vývoj měsíčního daňového zatížení zaměstnance pečujícího o dvě děti od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance pečujícího o dvě děti, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

V grafu 4.6 je zobrazen vliv daňového zvýhodnění na vyživované děti na výsledné daňové zatížení poplatníka. Pro příjmy od 0,4 do 0,8násobku průměrné mzdy je daňové zatížení zaměstnance pečujícího o dvě děti nula. Naopak je zaměstnanci vyplacena příslušná část daňového bonusu.

Pro ostatní úrovně příjmů se daňové zatížení vyvíjí stejným způsobem jako u předchozích poplatníků. Z důvodu možnosti uplatnění základní slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti dosahuje nižších hodnot.

V následující tabulce 4.1 je zobrazen rozdíl záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti po uplatnění slev na dani a daňového zvýhodnění na vyživované děti pro vybrané poplatníky.

Tab. 4.1 Zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti vybraných poplatníků pro 0,4 – 20násobek průměrné mzdy

Násobky průměrné mzdy	Zaměstnanec	Student	Důchodce	Zaměstnanec pečující o dvě děti
0,4	0	0	1 710	- 2 234
0,6	945	610	3 015	- 1 289
0,8	1 950	1 615	4 020	- 284
1	3 150	2 815	5 220	916
2	8 370	8 035	10 440	6 136
3	13 575	13 240	15 645	11 341
4	18 795	18 460	20 865	16 561
5	25 831	25 496	27 901	23 597
6	32 852	35 517	34 922	30 618
7	39 888	39 553	41 958	37 654
8	46 909	46 574	48 979	44 675
9	53 945	53 610	56 015	51 711
10	60 981	60 646	63 051	58 747
12	75 038	74 703	77 108	72 804
14	89 095	88 760	91 165	86 861
16	103 152	102 817	105 222	100 918
18	117 224	116 889	119 294	114 990
20	131 281	130 946	133 351	129 047

Zdroj: vlastní zpracování

Pro přehlednější zobrazení a následně srovnání měsíční daňové povinnosti jednotlivých poplatníků slouží tabulka 4.1.

Velmi podobných hodnot dosahuje měsíční daňová povinnost zaměstnance a studenta. Velikost zálohy na daň se zvyšuje s rostoucí úrovní příjmů. Rozdíl mezi zálohou na daň zaměstnance a studenta činí 335 Kč. Jedná se o již zmíněnou slevu na studenta.

Daňová povinnost důchodce dosahuje ve všech násobcích průměrné mzdy nejvyšších hodnot. Je to způsobeno nemožností uplatnit si základní slevu na poplatníka. Ve všech násobcích průměrné mzdy mu tedy zaměstnavatel odvede z hrubé mzdy jako zálohu na daň nejvíce.

Odlišný vývoj má daňová povinnost zaměstnance pečujícího o dvě děti. Pro příjmy od 0,4 – 0,8násobku průměrné mzdy je daňová povinnost záporná. Jedná se o daňový bonus,

který může vzniknout pouze poplatníkovi, který uplatňuje daňové zvýhodnění na vyživované děti.

Výplata měsíčního daňového bonusu je upravena v § 35 d, odst. 4. Zaměstnanec splnil podmínky uvedené v tomto paragrafu a má proto nárok na vyplacení měsíčního daňového bonusu. Výše daňového bonusu nepřesáhla maximální možnou výši, tedy 5 025 Kč, a proto bude zaměstnanci pečujícímu o dvě děti vyplacen v plné výši.

S rostoucí úrovní příjmů se rozdíl mezi daňovou povinností zaměstnance, studenta, zaměstnance pečujícího o dvě děti a důchodce začíná velmi přibližovat. Je to způsobeno vysokou úrovní příjmů a stále stejnou výší slevy dle § 35 ba a 35 c.

4.2.1 Daňové zatížení vybraných pracovněprávních vztahů

Existují však i pracovněprávní vztahy, ze kterých nevzniká povinnost platit sociální a zdravotní pojištění jak pro zaměstnavatele, tak pro zaměstnance. Jedná se o dohodu o provedení práce do 10 000 Kč včetně a dohodu o pracovní činnosti do 2 499 Kč včetně. Pokud zaměstnanec uzavře tento druh pracovněprávního poměru, jeho daňová povinnost činí pouze 15 % z dosažených hrubých příjmů. Pokud podepsal prohlášení k dani u svého zaměstnavatele, daňová povinnost se mu zkrátí o slevy na dani dle § 35 ba a daňový zvýhodnění dle § 35 c.

Zaměstnanec může uzavřít libovolné množství těchto dohod. Povinnost odvádět z těchto dohod sociální a zdravotní pojištění nevzniká, pokud úhrnná výše příjmů plynoucí od téhož plátce daně nepřesáhne u dohody o provedení práce 10 000 Kč a u dohody o pracovní činnosti 2 499 Kč. Daňové zatížení zaměstnance, který nepodepsal prohlášení k dani u žádného z těchto zaměstnavatelů, bude činit vždy 15 % z libovolné výše příjmů. Musí být ale zachována podmínka, že úhrn příjmů od jednoho zaměstnavatele nepřesáhne u DOPP částku 10 000 Kč a u DOPČ částku 2 499 Kč.

Pokud podepíše prohlášení k dani, jeho výsledná daňová povinnost se bude snižovat v závislosti na dosažených příjmech. Čím vyšších příjmů dosáhne, tím pomaleji se bude snižovat jeho daňová povinnost. Jeho výsledné daňové zatížení nebude však činit více než 15 %. Zaměstnanec si může uplatnit stále stejnou výši slevy na dani za kalendářní měsíc, ovšem pouze u toho pracovněprávního poměru, kde má podepsáno prohlášení k dani.

Pokud by úhrnná výše příjmů plynoucí z těchto dohod přesáhla stanovené částky a poplatník by nepodepsal prohlášení k dani, jeho daňové zatížení by po zaokrouhlení činilo 20 %. Poplatníkovi a plátcům daně by vznikla povinnost odvádět z těchto dohod sociální a

zdravotní pojištění. Nárůst o 5 procentních bodů je způsoben povinným pojistným, které odvádí za poplatníka plátce daně a nemožností uplatnit slevu na dani.

Takto stanovené daňové zatížení není pro poplatníka konečné. Zákon o daních z příjmů umožňuje poplatníkům získat odvedené zálohy zpět. Pokud poplatník požádá svého zaměstnavatele o roční zúčtování záloh nebo se rozhodne podat daňové přiznání, má nárok získat celé nebo část zaplacených záloh na daň zpět. Srážkovou daní je nově zdaněna pouze dohoda o provedení práce, pokud úhrn příjmů plynoucí z této dohody nepřesáhne za kalendářní měsíc u jednoho zaměstnavatele částku 10 000 Kč a současně nemá podepsáno prohlášení k dani.

Příjmy zdaněné srážkovou daní představují samostatný základ daně a jedná se o konečné vyrovnání daně. Pokud by chtěl poplatník uplatnit vůči srážkové dani slevy na dani a zahrnout je do zaplacených záloh, musel by u zaměstnavatele podepsat zpětně prohlášení k dani. Poplatník by nesměl mít podepsáno prohlášení k dani na stejné období u jiného zaměstnavatele.

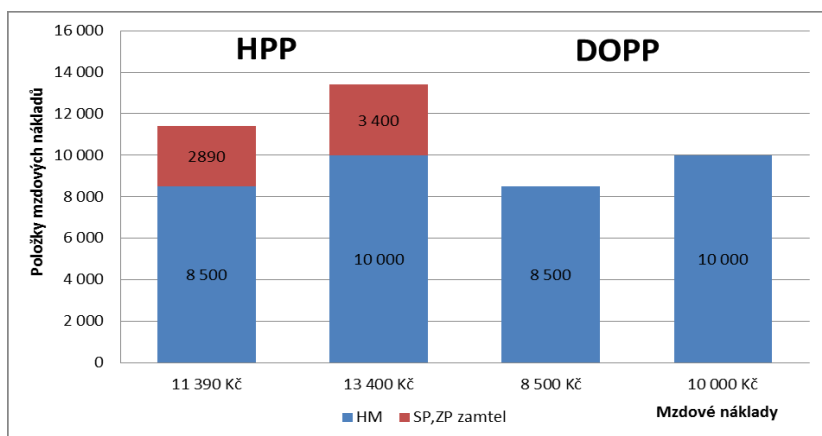
Pokud výše příjmů plynoucí z této dohody přesáhne částku 10 000 Kč, automaticky je poplatníkovi odvedena záloha na daň, bez ohledu na to, zda podepsal nebo nepodepsal prohlášení k dani. Zároveň vzniká poplatníkovi a plátcí daně povinná účast na povinném pojistném.

Zdanění dohod o pracovní činnosti je v kalendářním měsíci vždy formou záloh na dani. Pro zdanění je rozhodující pouze to, zda podepsal nebo nepodepsal a výše příjmů.

Pro plátce daně (zaměstnavatele) je z hlediska mzdových nákladů výhodnější uzavírat se zaměstnancem dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti. A to pouze do výše 10 000 Kč u dohody o provedení práce a 2 499 Kč u dohody o pracovní činnosti. Pokud zaměstnavatel uzavře se zaměstnancem dohody, z nichž plyne zaměstnanci vyšší příjem, výsledné měsíční mzdové náklady se rovnají. Zaměstnavatel je v tomto případě povinen odvádět za zaměstnance sociální a zdravotní pojištění bez ohledu na to, jaký typ pracovněprávního poměru uzavřel.

Srovnání mzdových nákladů zaměstnavatele u hlavního pracovního poměru a u dohody o provedení práce pro částku 8 500 Kč a 10 000 Kč je zobrazeno v následujícím grafu 4.7.

Graf 4.7 Měsíční mzdové náklady zaměstnavatele u HPP a DOPP



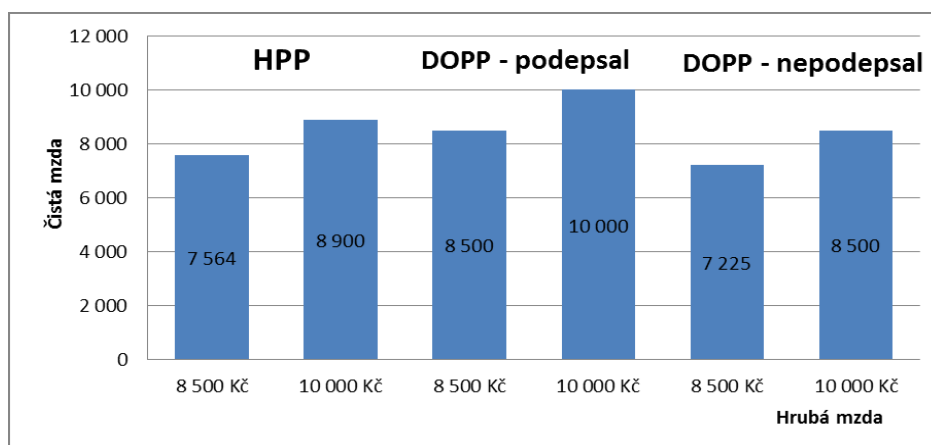
Zdroj: vlastní zpracování

Ze zobrazených hodnot mzdových nákladů zaměstnavatele je jednoznačně výhodnější pro zaměstnavatele uzavírat se zaměstnancem dohodu o provedení práce. Jeho mzdové náklady jsou pouze ve výši hrubé mzdy. Jak již bylo zmíněno výše, u dohody o provedení práce do 10 000 Kč nevzniká povinnost účasti na zákonném pojistném. Jak zaměstnavatel, tak zaměstnanec nemusí platit sociální a zdravotní pojištění. Stejná situace nastává u dohody o pracovní činnosti do 2 499 Kč.

Pro zaměstnance je také výhodnější uzavírat tento typ pracovněprávního vztahu. Graf 4.8 zobrazuje čistou mzdu, která bude zaměstnanci vyplacena z těchto pracovněprávních poměrů. Jedná se o stejné pracovněprávní poměry jako v grafu 4.7, a to i ve stejné výši. U hlavního pracovního poměru a u dohody o provedení práce jsou to částky 8 500 Kč a 10 000 Kč. U dohody o provedení práce je rozlišováno, zda zaměstnanec podepsal nebo nepodepsal prohlášení k dani.

Pro zaměstnance je výhodné uzavírat tyto typy pracovněprávních poměrů pouze za předpokladu, že úhrn příjmů nepřesáhne u dohody o provedení práce 10 000 Kč a že podepsal. V případě dohody o pracovní činnosti se jedná o částku 2 499 Kč a opět podepsal prohlášení k dani.

Graf. 4.8 Vývoj čisté mzdy u HPP a DOPP



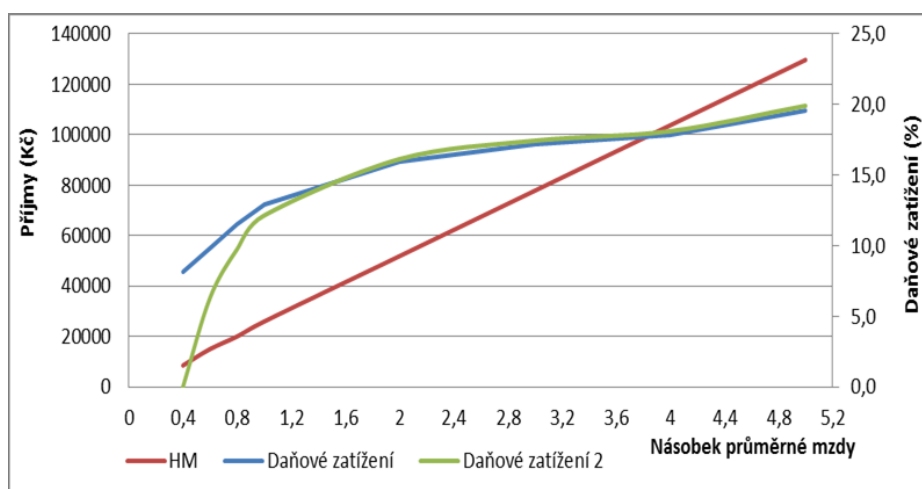
Čistá mzda zaměstnance je stanovena jako hrubá mzda zaměstnance snižená o jeho daňovou povinnost a sociální a zdravotní pojištění zaměstnance, pokud daný příjem zakládá účast na povinném pojistném. Při srovnání zobrazených hodnot čisté mzdy je pro zaměstnance opět nejvýhodnější uzavřít dohodu o provedení práce a podepsat prohlášení k dani. Výše jeho čisté mzdy se rovná hrubé mzdě. Jeho disponibilní důchod není nijak krácen. Pochopitelně s růstem příjmu by se výsledná čistá mzda snižovala. Opět by to bylo způsobeno rostoucí úrovní příjmů a tím i velikostí daně a stále stejnou slevou na poplatníka. Hlavní pracovní poměr, díky předpokladu, že zaměstnanec podepsal prohlášení k dani vždy u hlavního pracovního poměru, viz Kapitola 4, vychází jako druhá nejlepší varianta pro zaměstnance z hlediska výše čisté mzdy.

Pro zaměstnavatele představuje zmíněné sociální a zdravotní pojištění mzdové náklady. Pokud by sazba pojistného rostla z 34 % z hrubé mzdy na vyšší úroveň, značně by vzrostlo daňové zatížení poplatníků, při zachování způsobu výpočtu daňové povinnosti, a také mzdové náklady pro zaměstnavatele. Což by nemělo příznivý vliv na zaměstnavatele a ani zaměstnance. Zaměstnavatelé si mohou snížit své mzdové náklady, pokud budou využívat dohody o provedení práce do 10 000 Kč a dohody o pracovní činnosti do 2 500 Kč. Je však třeba si uvědomit, že i tyto dohody mají svá omezení. A to konkrétně dohoda o provedení práce může být uzavřena u jednoho zaměstnavatele pro jednoho zaměstnance maximálně na 300 hodin ročně, u dohody o pracovní činnosti je to maximálně 52 týdnů.

Výsledná daňová povinnost zaměstnance se může oproti měsíční daňové povinnosti lišit. Příčinou je rozdílný způsob zdanění těchto dohod pro rok 2014. Jednotlivé změny byly popsány v Kapitole 3 a budou podrobně rozebrány u ročního daňového zatížení zaměstnance na konci této kapitoly.

Následující část práce je věnována srovnání daňového zatížení zaměstnance dosahujícího příjmy z hlavního pracovního poměru a dohody o provedení práce. Daňové zatížení je srovnáváno pro příjmy od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy, a to za předpokladu, že příjmy z dohody o provedení práce jsou ve výši 10 000 Kč a 15 000 Kč.

Graf. 4.9 Srovnání daňového zatížení zaměstnance pro příjmy od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy bez dohody o provedení práce a s dohodou o provedení práce



Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.9 je zobrazeno srovnání vývoje daňového zatížení zaměstnance bez a včetně dohody o provedení práce ve výši 10 000 Kč. Dané příjmy jsou srovnávány od 0,4 – 5násobku průměrné mzdy.

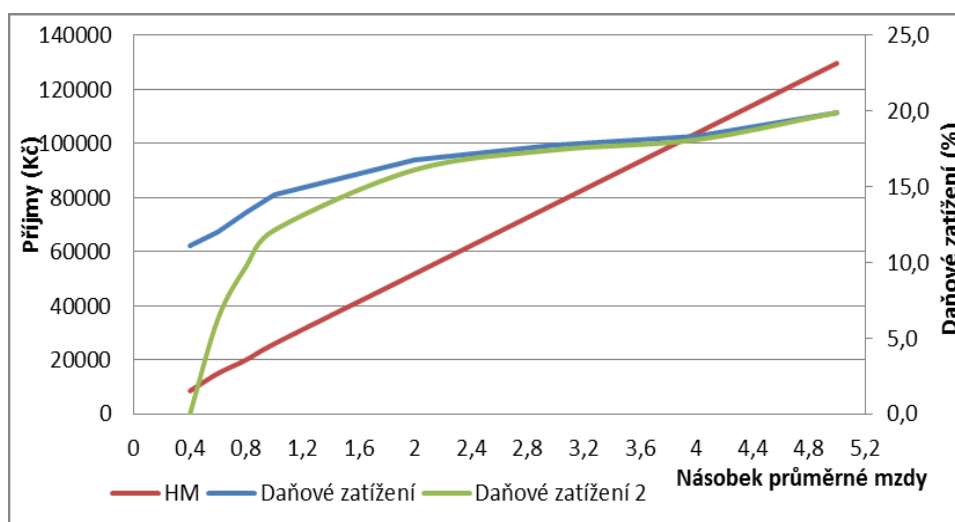
Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, rozšířené o dohodu o provedení práce, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti k výši hrubých příjmů bez příjmů z dohody o provedení práce, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Rozdíl v daňovém zatížení je patrný pro výši hrubých příjmů od 0,4 do 0,8násobku průměrné mzdy. U takto nízkých příjmů se na výsledné daňové povinnosti zaměstnance projeví srážková daň z dohody o provedení práce. Výsledná daňová povinnost, bez dohody o provedení práce činí nula procent. Zaměstnanec sice neuplatnil celou část slevy na poplatníka, ale u dohody o provedení práce nepodepsal prohlášení k dani. Nemůže tedy uplatnit vůči daňové povinnosti plynoucí z této dohodu slevu na dani.

Pokud uzavřel zaměstnanec dohodu o provedení práce, která zakládá účast na povinném pojistném, dosahuje daňové zatížení vyšších hodnot.

V grafu 4.10 je srovnáváno daňové zatížení zaměstnance v případě, že uzavřel dohodu o provedení práce na 10 500 Kč a nepodepsal prohlášení. Prohlášení k dani zaměstnanec podepsal vždy u hlavního pracovního poměru, jak bylo uvedeno v rámci výše.

Graf 4.10 Srovnání daňového zatížení zaměstnance pro příjmy od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy bez dohody o provedení práce a s dohodou o provedení práce



Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.10 je zobrazeno srovnání vývoje daňového zatížení zaměstnance bez a včetně dohody o provedení práce ve výši 10 500 Kč. Dané příjmy jsou srovnávány od 0,4 – 5násobku průměrné mzdy.

Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, rozšířené o dohodu o provedení práce, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Zaměstnanci vzniká povinnost účastnit se povinného pojistného z dosažených příjmů z dohody o provedení práce. Jeho výsledná daňová povinnost bude dosahovat vyšších hodnot, než tomu bylo v grafu 4.9. Povinné pojistné zvýší částku pro výpočet zálohy na daň, i když jsou příjmy plynoucí z této dohody zdaňovány zálohovou daní, zaměstnanec nemůže uplatnit slevu na dani. Nepodepsal prohlášení k dani, to má již podepsáno u hlavního pracovního poměru.

Daňové zatížení zaměstnance obsahující příjmy z dohody o provedení práce je u nižších příjmů značně vyšší. Rozdíl mezi daňovým zatížením zaměstnance pro příjmy ve výši 0,4násobku průměrné mzdy a příjmy navýšené o dohodu o provedení práce činí 11 procentních bodů. Opět platí, že s rostoucí úrovní příjmů, je rozdíl v daňovém zatížení bez dohody a včetně dohody téměř totožný. Sleva na dani nemá u vysokých příjmů výrazný vliv na výsledné daňové zatížení zaměstnance.

4.3 Posouzení ročního daňového zatížení vybraných poplatníků

Tato část bakalářské práce je zaměřena na posouzení ročního daňového zatížení daní z příjmů fyzických osob vybraných poplatníků. Jedná se o stejné poplatníky, vymezené v předcházející kapitole bakalářské práce.

Roční daňové zatížení z příjmů ze závislé činnosti dosahuje stejných hodnot jako měsíční daňové zatížení vybraných poplatníků. Důvodem jsou nastavené podmínky pro posuzování daňového zatížení vybraných poplatníků. Předpokládá se, že výše zdanitelných příjmů se v průběhu zdaňovacího období nemění a poplatník nepřerušil ani neukončil výdělečnou činnost.

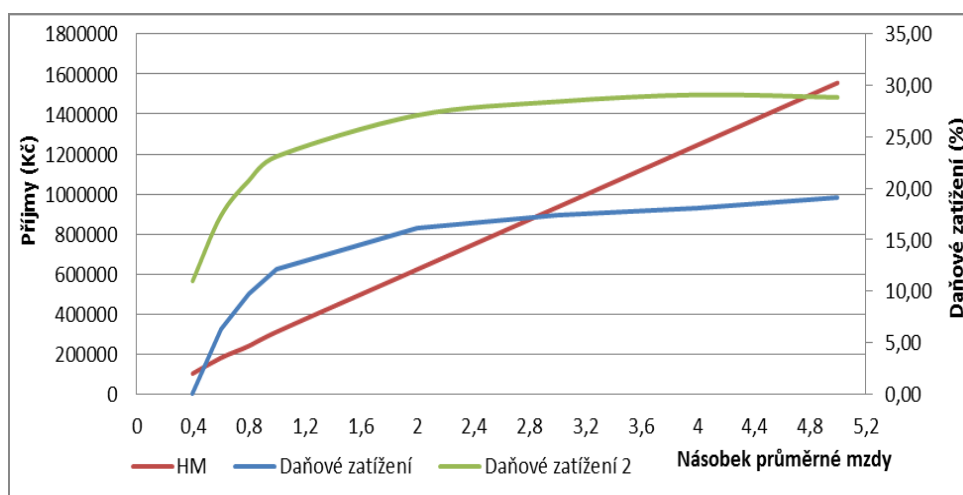
Hodnoceno je roční daňové zatížení pro příjmy od 0,4 do 20násobku průměrné mzdy. Vzhledem k tomu, že se jedná o posouzení ročního daňového zatížení, jsou vybrané násobky vynásobeny 12, tak aby odpovídaly roční výši příjmů. Jedná se tedy o sumu příjmů z měsíčního hodnocení daňového zatížení za celý kalendářní rok.

Zvolený interval příjmů je vybrán pro posouzení všech legislativních změn v Zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění pro rok 2014.

Rozdílný vývoj daňového zatížení nastane pouze u dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti. Právě na tyto typy pracovněprávních vztahů je zaměřena tato část bakalářské práce.

V následujícím grafu 4.11 je zobrazen vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy.

Graf 4.11 Vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

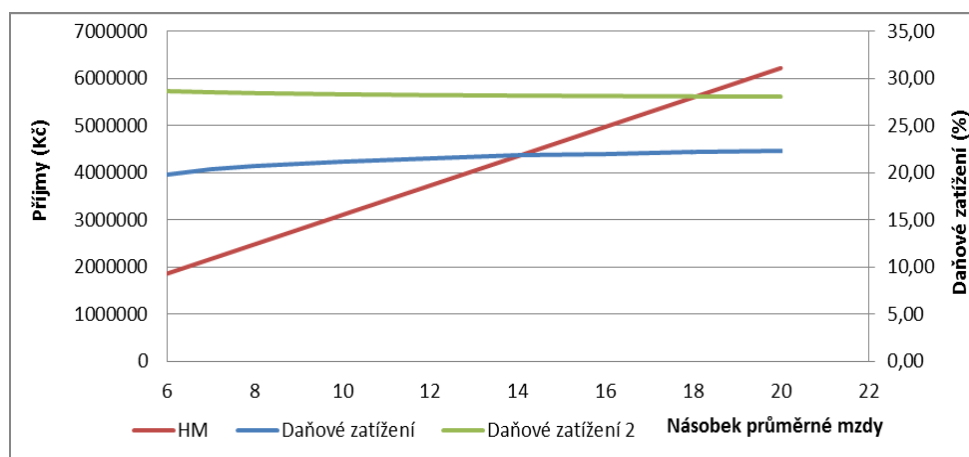
Vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance, pro vybrané násobky průměrné mzdy, má podobný průběh jako měsíční daňové zatížení. Rozdílný vývoj nastává u 4násobku průměrné mzdy. Roční výše příjmů při 4násobku průměrné mzdy činí 1 245 216 Kč. Jedná se o 4násobek průměrné mzdy násobený 12 kalendářními měsíci. Předpokládá se, že zaměstnanec nepřerušil ani neukončil výdělečnou činnost po celé zdaňovací období. Daňové zatížení dosahuje nižších hodnot oproti měsíčnímu daňovému zatížení. Důvodem je strop pro sociální pojištění, který pro rok 2014 činí 1 245 216 Kč.

Právě této úrovni příjmů zaměstnanec při ročním 4násobku průměrné mzdy dosáhl. Sociální pojištění je odváděno pouze z této výše příjmů. Jedná se přesně o 311 304 Kč za rok. V případě, že by zaměstnanec dosáhl této výše již v průběhu kalendářního měsíce zdaňovacího období, v následujících měsících by již neodváděl sociální pojistné. Stejně podmínky by platily pro zaměstnavatele.

Další změna oproti měsíčnímu daňovému zatížení nastává u 5násobku průměrné mzdy. Zde začíná působit, stejně jako u měsíčního daňového zatížení, solidární zvýšení daně. Výsledná daňová povinnost zaměstnance je však nižší díky překročení stropu pro sociální pojištění. Sociální pojistné činí 311 304 Kč, viz strop pro sociální pojištění.

Daňové zatížení stanovené podle vztahu daňové povinnosti navýšené o sociální a zdravotní pojištění, o které zaměstnanci sníží zaměstnavatel disponibilní důchod, má podobný vývoj jako daňové zatížení bez pojistného. Dosahuje pouze vyšších hodnot.

Graf 4.12 Vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance od 5 do 20násobku průměrné mzdy



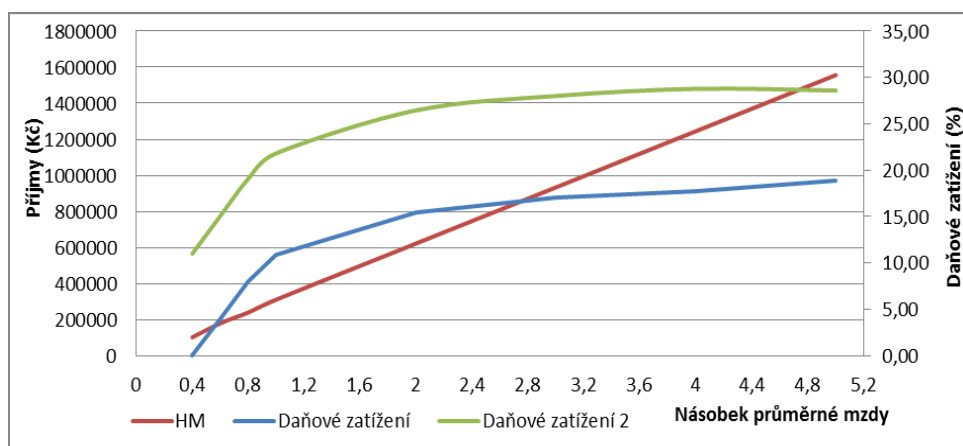
Zdroj: vlastní zpracování

V grafu 4.12 je zachycen vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance od 5 do 20násobku průměrné mzdy.

Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Vývoj daňového zatížení zaměstnance roste pomalu pro všechny vybrané násobky průměrné mzdy. Důvodem je strop pro sociální pojištění. Částka pro stanovení daňové povinnosti roste oproti předchozím úrovním příjmů pomaleji.

Graf. 4.13 Vývoj ročního daňového zatížení studenta od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



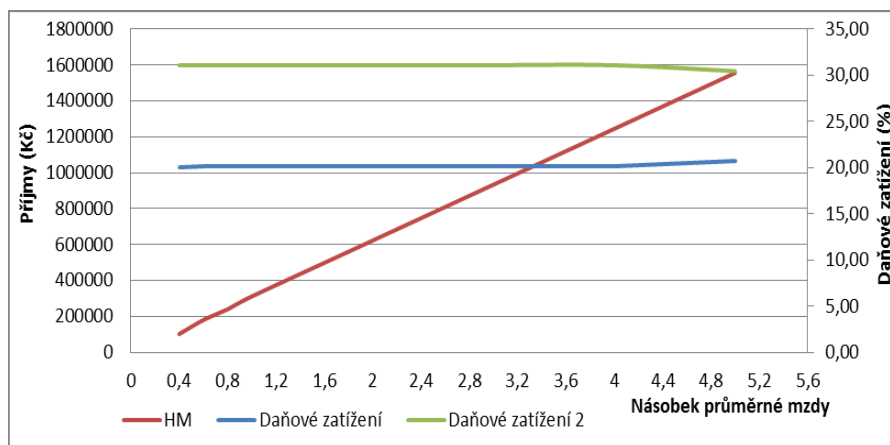
Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Vývoj daňového zatížení je stejný jako vývoj daňového zatížení zaměstnance. Dosahuje pouze pro všechny vybrané násobky průměrné mzdy nižších hodnot, a to díky uplatnění slevy na studenta, která činí 4 020 Kč za rok.

Rozdílná situace nastává u důchodce. Vývoj daňového zatížení je odlišný oproti zaměstnanci a studentovi.

Graf 4.14 Vývoj ročního daňového zatížení důchodce od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



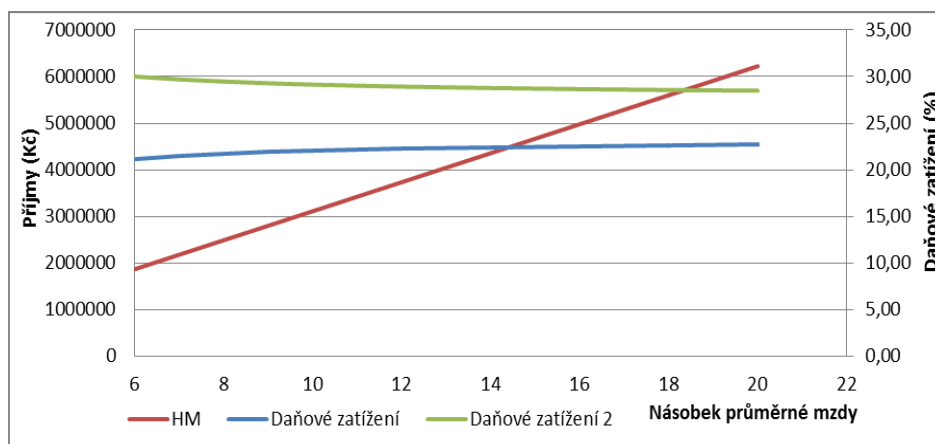
Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Vývoj daňového zatížení důchodce má zcela odlišný průběh oproti zaměstnanci a studentovi. Stejně jako u měsíčního daňového zatížení je to způsobeno nemožností uplatnit slevu na poplatníka.

Daňové zatížení se pro vybrané násobky průměrné mzdy téměř neliší. Od 5násobku průměrné mzdy začíná daňové zatížení stoupat v důsledku působení solidárního zvýšení zálohy.

Graf 4.15 Vývoj ročního daňového zatížení důchodce od 6 do 20násobku průměrné mzdy



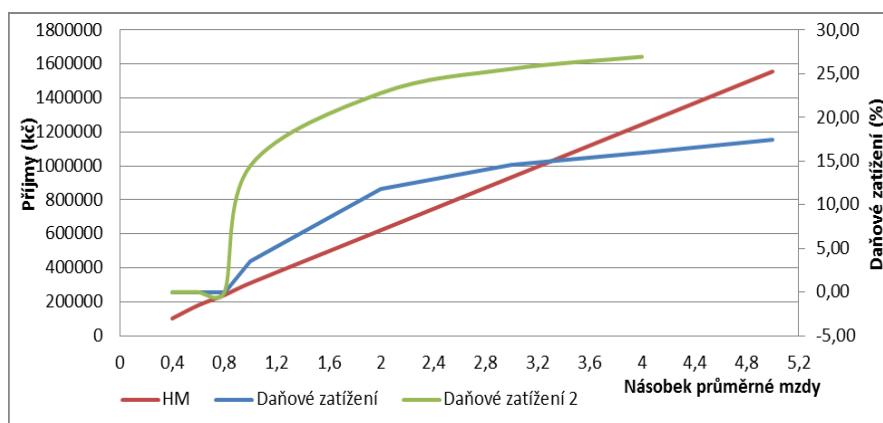
Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Vývoj daňového zatížení důchodce má v tomto intervalu příjmů velmi podobný průběh. V důsledku působení stropu pro sociální pojištění roste daňové zatížení pro vybrané násobky průměrné mzdy velmi pomalu.

Odlišný průběh daňového zatížení, zejména při nižších násobcích průměrné mzdy, nastává u zaměstnance pečujícího o dvě děti.

Graf 4.16 Vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance pečujícího o dvě děti od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy



Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance, zohledňující vztah daňové povinnosti k hrubému příjmu, je zobrazeno v křivce daňové zatížení a daňové zatížení, zohledňující vztah daňové povinnosti navýšené o povinné pojistné k výši hrubých příjmů, je zobrazeno v křivce daňové zatížení 2.

Z důvodu uplatnění daňového zvýhodnění na vyživované děti nastává u zaměstnance pečujícího o dvě děti odlišný vývoj daňového zatížení.

Pro příjmy od 0,4 do 0,8násobku průměrné mzdy činí výsledná daňová povinnost nula. Zaměstnanci pečujícímu o dvě děti je naopak vyplacen daňový bonus. Pro příjmy od 1 do 5násobku platí všechny výše popsané náležitosti. Daňové zatížení dosahuje pouze nižších hodnot v důsledku uplatnění slevy na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti.

Pro násobky průměrné mzdy od 6 do 20násobku průměrné mzdy platí opět stejná pravidla, jako u zaměstnance a studenta. Opět daňové zatížení dosahuje nižších hodnot díky slevě na poplatníka a daňovému zvýhodnění na vyživované děti.

Následující část práce je věnována srovnání měsíčního a ročního zdanění dohod o provedení práce a dohod o pracovní činnosti.

Způsob zdanění dohody o provedení práce do 10 000 Kč za kalendářní měsíc od jednoho zaměstnavatele, za předpokladu, že poplatník nepodepsal prohlášení k dani, se oproti měsíčnímu zdanění neliší. Příjmy byly v průběhu zdaňovacího období zdaněny srážkovou daní a již se k nim nepřihlíží.

Změna by nastala pouze, pokud poplatník nejpozději podepíše do 15. února po uplynutí zdaňovacího období prohlášení k dani. Srážková daň by byla změněna na zálohu na daň. Vůči záloze na daň by poplatník uplatnil slevy dle § 35 ba, případně daňové zvýhodnění na vyživované děti dle § 35 c. Následně by byly porovnány zaplacené zálohy na daň s roční daňovou povinností a vzniklý rozdíl by byl poplatníkovi vrácen. Poplatníkovi by vznikl přeplatek na dani.

Uzavřel-li by poplatník dohodu o provedení práce na částku vyšší, než 10 000 Kč u dohody o provedení práce, a to i v případě, že nepodepsal prohlášení k dani, jeho roční daňová povinnost by byla srovnána se zaplacenými zálohami. Vzhledem k tomu, že poplatník nemohl v průběhu zdaňovacího období uplatnit slevy na dani, vznikne mu přeplatek na dani, který mu bude opět vrácen.

V případě dohody o pracovní činnosti není rozhodující výše částky, záloha na daň je odváděna z těchto dohod vždy. Záleží pouze na to, zda poplatník podepsal prohlášení k dani či ne. Pokud podepsal, měsíční daňová povinnost je snížena o slevy na dani, případně daňové zvýhodnění. Poplatník, který nepodepsal, si slevy na dani a daňové zvýhodnění uplatní až v rámci ročního zúčtování záloh, případně v rámci daňového přiznání.

Následující část práce je věnována zdanění příjmů plynoucích poplatníkovi, který kromě hlavního pracovního poměru, uzavřel dohodu o provedení práce.

Nejprve je posuzována roční daňová povinnost zaměstnance v případě, že uzavřel dohodu o provedení práce na 10 000 Kč za kalendářní měsíc u jednoho zaměstnavatele a nepodepsal prohlášení k dani.

Poplatník dosáhl roční příjmy ve výši 120 000 Kč z dohody o provedení práce. V průběhu zdaňovacího období byla poplatníkovi z těchto příjmů sražena srážková daň ve výši 15 % z dosažených příjmů. Úhrn sražených záloh odpovídá roční výši 18 000 Kč (1 500 krát 12 kalendářních měsíců).

Tab. 4.2 Vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance pro příjmy z hlavního pracovního poměru navýšeného o 10 000 Kč za kalendářní měsíc z dohody o provedení práce od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy

Násobky průměrné mzdy	Roční před úpravou			Roční po úpravě
	Zálohy	Srážková daň	Daňové zatížení (%)	Daňové zatížení (%)
0,4	0	18 000	8,1	6,1
0,6	11 340	18 000	9,8	9,8
0,8	23 400	18 000	11,5	11,5
1	37 725	18 000	12,9	12,9
2	100 290	18 000	15,9	15,9
3	162 870	18 000	17,2	17,2
4	225 435	18 000	17,8	17,8
5	298 137	18 000	18,9	18,9

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance je stanoveno podle vztahu sumy všech odvedených záloh na daň, snížených o slevu na poplatníka, a srážkové daně k součtu všech příjmů, tedy příjmy z hlavního pracovního poměru a z dohody o provedení práce.

Daňové zatížení po úpravě je stanoveno jako suma všech odvedených záloh na daň, snížených o slevu na poplatníka, k souhrnné výši všech dosažených příjmů.

Ustanovení § 36 odst. 7 umožňuje zahrnout sraženou daň z příjmů dle § 6 odst. 4 nebo § 7 odst. 6 do daňového přiznání. Zaměstnanec může vůči těmto příjmům uplatnit slevu na poplatníka.

Výsledné daňové zatížení zaměstnance se po této úpravě sníží pouze u 0,4násobku průměrné mzdy. Výsledná roční daňová povinnost dosahuje nižší hodnoty, než sleva na poplatníka, která činí 24 840 Kč. Zaměstnanec může uplatnit ještě 4 350 Kč jako slevu na dani. Po uplatnění slevy na poplatníka činí výsledné roční daňové zatížení zaměstnance 6,1 %, což představuje pokles o dva procentní body.

Pro ostatní násobky průměrné mzdy se celkové roční daňové zatížení nezmění. Sleva na poplatníka nepokryje daňovou povinností plynoucí z příjmů z hlavního pracovního poměru.

Pokud by zaměstnanec nevyužil odst. 7 z § 36 a nezahrnul příjmy zdaněné srážkovou daní, jeho výsledné roční daňové zatížení by zůstalo pro všechny úrovně stejné. Příjmy plynoucí zaměstnanci z dohody jsou zdaněny srážkovou daní. Ta je konečná, nedá se vůči takto sražené dani uplatnit žádná sleva. Zaměstnanec nemůže zpětně podepsat prohlášení k dani, protože ho již podepsal u hlavního pracovního poměru.

Rozdílná situace nastává při překročení částky 10 000 Kč. Dohody o provedení práce, jejichž úhrnná výše plynoucí za kalendářní měsíc od jednoho zaměstnavatele přesáhne částku 10 000 Kč, je zdaňována zálohou na daň. V důsledku nepodepsání prohlášení k dani má zaměstnanec právo uplatnit slevy na dani a daňové zvýhodnění vůči zálohám z těchto dohod, až po uplynutí zdaňovacího období.

Pro srovnání byl vybrán příjem ve výši 10 500 Kč plynoucí z dohody o provedení práce.

Rozdíl ve zdanění před a po možnosti uplatnit slevu na dani a daňové zvýhodnění u těchto dohod je zobrazen v následující tabulce 4.3.

Tab. 4.3 Vývoj ročního daňového zatížení zaměstnance pro příjmy z hlavního pracovního poměru navýšeného o 10 500 Kč za kalendářní měsíc z dohody o provedení práce od 0,4 do 5násobku průměrné mzdy

Násobky průměrné mzdy	Roční před úpravou			Roční po úpravě
	Zálohy	Zálohová daň bez možnosti slev	Daňové zatížení (%)	Daňové zatížení (%)
0,4	0	25 320	11,1	9,2
0,6	11 340	25 320	12,0	12,0
0,8	23 400	25 320	13,3	13,3
1	37 725	25 320	14,4	14,4
2	100 290	25 320	16,8	16,8
3	162 870	25 320	17,6	17,6
4	225 435	25 320	18,3	18,3
5	298 137	25 320	19,2	19,2

Zdroj: vlastní zpracování

Daňové zatížení zaměstnance je stanoveno podle vztahu sumy všech odvedených záloh na daň, snížených o slevu na poplatníka, a zálohy na daň, bez možnosti uplatnit slevu na poplatníka, k součtu všech příjmů, tedy příjmy z hlavního pracovního poměru a z dohody o provedení práce.

Daňové zatížení po úpravě je stanoveno jako suma všech odvedených záloh na daň, snížených o slevu na poplatníka, k souhrnné výši všech dosažených příjmů.

Změna v daňovém zatížení nastává pouze u 0,4násobku průměrné mzdy. Daňová povinnost z hlavního pracovního poměru nevyužije celou výši slevy na dani. Zbývající část slevy na dani je uplatněna vůči záloze na daň z dohody o provedení práce. Výsledné daňové zatížení je tedy o 1,9 procentního bodu nižší.

V ostatních úrovních příjmů nepokryje sleva na dani ani daňovou povinnost plynoucí z hlavního pracovního poměru. Zaměstnanec nemá tedy možnost uplatnit slevu vůči zálohové

dani plynoucí z dohody o provedení práce. Výsledná daňová povinnost se tedy u příjmů od 0,6 do 5násobku průměrné mzdy nezmění.

4.4 Shrnutí dosažených výsledků

V předchozím textu bylo hodnoceno daňové zatížení vybraných poplatníků ze závislé činnosti. Následně bylo daňové zatížení srovnáváno podle vybraných poplatníků tak, aby byly zachyceny různé sociální situace. Hodnocení bylo prováděno pro různé násobky průměrné mzdy, a to konkrétně od 0,4 do 20násobku průměrné mzdy.

Nejprve bylo hodnoceno daňové zatížení vybraných poplatníků pro vybrané násobky průměrné mzdy měsíčně a následně ročně. Hodnocení bylo prováděno na základě vztahu daňové povinnosti k hrubému příjmu a následně dle vztahu daňové povinnosti navýšené o sociální a zdravotní pojištění, o které je zaměstnanci snížen disponibilní příjem. Při ročním hodnocení byly vybrané násobky průměrné mzdy stanoveny jako součet měsíčních násobků průměrné mzdy za 12 kalendářních měsíců. Předpokládalo se, že výše příjmů se v průběhu zdaňovacího období nemění a poplatník nepřerušil ani neukončil výdělečnou činnost.

Pokud měl příjmy plynoucí z hlavního pracovního poměru, podepsal zde prohlášení k dani vždy. Slevy na dani a daňové zvýhodnění bylo tedy uplatňováno vůči těmto příjmům.

U příjmů plynoucích z jednotlivých dohod se vždy rozlišovalo, kde poplatník podepsal prohlášení k dani. Následně byly uplatněny slevy na dani, pokud poplatník podepsal. Důležitou informací byla rovněž výše příjmů plynoucích z těchto dohod za kalendářní měsíc. Poplatníkovi byla sražena daň nebo odvedena záloha na daň.

Byl zobrazen vliv povinného pojistného na výslednou daňovou povinnost a tím i daňové zatížení poplatníka. Byl vysvětlen způsob zdanění příjmů plynoucích z hlavního pracovního poměru a jednotlivých dohod.

Nejvýraznější rozdíly v daňovém zatížení vybraných poplatníků, jak při měsíčním, tak při ročním hodnocení daňového zatížení, vznikaly u příjmů ve výši 0,4 až 1násobku průměrné mzdy.

Rozdíly ve zdanění byly způsobeny slevami na dani dle § 35 ba, a to konkrétně slevou na poplatníka u zaměstnance, u studenta slevou na poplatníka a slevou na studenta. V případě zaměstnance pečujícího o dvě děti byla uplatněna sleva na poplatníka a daňové zvýhodnění na vyživované děti. U důchodce nebyla uplatněna žádná sleva na dani. Důchodce nemá nárok na slevu na poplatníka, pokud pobírá k 1. lednu zdaňovacího období starobní důchod z důchodového pojištění nebo ze zahraničního povinného pojištění stejného druhu.

Z provedeného hodnocení daňového zatížení vybraných poplatníků, na tom byl pro všechny vybrané násobky průměrné mzdy nejlépe zaměstnanec pečující o dvě děti. Následoval student, zaměstnanec a nakonec nejméně výhodný vývoj daňového zatížení nastal u důchodce.

Zaměstnanec pečující o dvě děti dosahoval nejnižších hodnot daňového zatížení díky slevě na poplatníka a daňovému zvýhodnění na vyživované děti. Pro příjmy ve výši 0,4 až 0,8 násobku průměrné mzdy, dosahoval záporné daňové povinnosti a byl mu vyplacen bonus.

Následoval student, který měl oproti zaměstnanci navíc slevu na studenta. Daňové zatížení se vyvíjelo nejméně příznivě pro důchodce. Nemohl si uplatnit slevu na poplatníka a jeho daňová povinnost zůstala zachována v čisté výši, tzn. bez snížení slevou na dani.

Rozdíly mezi jednotlivými poplatníky vznikaly i pro příjmy do 5 násobku průměrné mzdy.

Vývoj daňového zatížení vybraných poplatníků daní z příjmů byl u vyšších příjmů podobný. Při takto vysokých příjmech nezpůsobovaly slevy na dani daňové zvýhodnění na vyživované děti výrazné rozdíly mezi jednotlivými poplatníky. Zůstalo ale zachováno pořadí jednotlivých poplatníků.

Z hlediska daňového zatížení daní z příjmů fyzických osob dosahovala nejpříznivější vývoj dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti, pokud jejich výše nepřesáhla za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč a 2 499 Kč. Nevznikala povinnosti poplatníkovi ani plátců daně odvádět z těchto dohod sociální a zdravotní pojištění.

Právě povinné pojistné ovlivňovalo výši daňové povinnosti vybraných poplatníků. Povinné pojistné značně ovlivňovalo mzdové náklady plátců daně (zaměstnavatelů).

Vliv pojistného na daňovou povinnost poplatníků a tím i na daňové zatížení daní z příjmů, byl nejvíce patrný díky stropu pro sociální pojištění. Pokud vybraní poplatníci dosáhli stropu pro sociální pojištění, jejich daňová povinnost a tím i daňové zatížení, rostlo v závislosti na dosažených příjmech mnohem pomaleji, než před tímto stropem.

Daňové zatížení vybraných poplatníků bylo ovlivněno solidárním zvýšením zálohy na daň respektive solidární daní. Rozdíly v daňovém zatížení vybraných poplatníků způsobil první násobek průměrné mzdy, ze které vznikla povinnost odvést tuto daň. V případě měsíčního daňového zatížení to byl rozdíl mezi výší příjmů a 4 násobkem průměrné mzdy. U ročního daňového zatížení to byl rozdíl mezi dosaženými příjmy a 48 násobkem průměrné mzdy (stropem pro sociální pojištění). Pro ostatní násobky průměrné mzdy nebyl rozdíl v daňovém zatížení tak výrazný.

Byl zobrazen vliv rozdílného způsobu zdanění dohod o provedení práce a u dohod o pracovní činnosti na výslednou daňovou povinnost poplatníka. Možnost zahrnout srážkovou daň do daňového přiznání poplatníka a tím možnost snížit tuto daň o slevy na dani a daňové zvýhodnění na vyživované děti byla rovněž vysvětlena.

Tato možnost ovlivnila pouze příjmy ve výši 0,4násobku průměrné roční mzdy, tedy 8 500 Kč krát 12. Při této úrovni příjmů, kdy sleva na poplatníka pokryla celou daňovou povinnost plynoucí z hlavního pracovního poměru, snížila rovněž část srážkové daně.

5. Závěr

Cílem bakalářské práce bylo provést hodnocení daňového zatížení daní z příjmů fyzických osob vybraných poplatníků v závislosti na velikosti dosažených příjmů ze závislé činnosti.

Práce byla rozdělena na 3 tematické části. První část se zabývala vymezením daně, její funkce a klasifikace. Následně byla podrobně popsána osobní důchodová daň. Byly vymezeny ukazatele daňového zatížení, které byly následně použity v praktické části této práce.

Druhá část práce byla věnována popisu osobní důchodové daně v podmínkách České republiky. Byli vymezeni poplatníci daně, předmět daně, základ daně, samostatný základ daně, sazba daně a stanovení daňové povinnosti. Závěrečná část byla věnována legislativní úpravě daně z příjmů fyzických osob.

Třetí část byla zaměřena na hodnocení daňového zatížení vybraných poplatníků. Nejprve byli vymezeni jednotliví poplatníci. Následně byl popsán způsob hodnocení daňového zatížení vybraných poplatníků. Hodnocení daňového zatížení bylo prováděno nejprve měsíčně a následně ročně.

Z hodnocení daňového zatížení vyplynulo, že výrazný vliv na zdanění fyzických osob a následné daňové zatížení, má povinné pojištění. Výrazný vliv na daňové zatížení u nižších úrovní dosažených příjmů mají také slevy na dani a daňové zvýhodnění. U vysokých úrovní příjmů je vliv slev na dani a daňového zatížení minimální. Výrazný vliv na daňové zatížení vybraných poplatníků má strop pro sociální pojištění. Daňové zatížení vybraných poplatníků roste od stropu pro sociální pojištění mnohem pomaleji v závislosti na dosažených příjmech, oproti příjmům, které stropu nedosahují či ho nepřesahují.

Z hlediska provedeného hodnocení daňového zatížení je na tom nejlépe zaměstnanec pečující o dvě děti, dále student, zaměstnanec a jako poslední důchodce.

Seznam použité literatury

Knihy

1. KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 5. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2010. 275 s. ISBN 978-80-7357-574-8.
2. ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
3. VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: VOX, 2012. 368 s. ISBN 978-80-87480-05-2.
4. VALOUCH, P. *Optimální zdanění fyzických osob 2008: neplaťte víc, než musíte*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 139 s. ISBN 978-80-247-1805-7.
5. MACHÁČEK, I. *Fyzické osoby a daň z příjmů*. 2. aktualiz. a roz. vyd. Praha: ASPI, 2008. 205 s. ISBN 978-80-7357-360-7.
6. PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2012*. 20. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 455 s. ISBN 978-80-7263-717-1.
7. MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2014*. 23. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2014, 272 s. ISBN 978-80-247-5171-9.

Zákony

8. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
9. Zákon c. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

Ostatní zdroje

10. www.cssz.cz (internetové stránky České správy sociálního zabezpečení)
11. www.mfcr.cz (internetové stránky Ministerstva financí České republiky)
12. www.vzp.cz (internetové stránky Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky)

Seznam zkratk

DOPP – dohoda o provedení práce
DOPČ – dohoda o pracovní činnosti
HM – hrubá mzda
HPP – hlavní pracovní poměr
SP – sociální pojištění
Sb – sbírka
Zamec – zaměstnanec
ZP – zdravotní pojištění

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucí bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 9.5.2014


.....

jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Stanovení základu daně z příjmů fyzických osob

Příloha č. 2 – Způsob stanovení daňové povinnosti poplatníka

Příloha č. 3 – Měsíční daňová povinnost zaměstnance

Příloha č. 4 – Měsíční daňová povinnost studenta

Příloha č. 5 – Měsíční daňová povinnost důchodce

Příloha č. 6 – Měsíční daňová povinnost zaměstnance pečujícího o dvě děti

Příloha č. 7 – Roční daňová povinnost zaměstnance

Příloha č. 8 – Roční daňová povinnost studenta

Příloha č. 9 – Roční daňová povinnost důchodce

Příloha č. 10 - Roční daňová povinnost zaměstnance pečujícího o dvě děti

Příjmy ze závislé činnosti
+ pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem
= dílčí základ daně dle §6
Příjmy ze samostatné činnosti
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně dle §7 (+), (-) daňová ztráta dle §7
Příjmy z nájmu
- výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů
= dílčí základ daně dle §9 (+), (-) daňová ztráta dle §9
Příjmy z kapitálového majetku
= dílčí základ daně dle §8
Ostatní příjmy
- výdaje na dosažení příjmů (max. do výše daného
= dílčí základ daně dle §10
\sum dílčích základů daně dle §7 až 10(+) dílčí základ daně, (-) daňová ztráta $\Rightarrow 0$
+ dílčí základ daně dle §6
= základ daně

Zdroj: zákon o daních z příjmů, vlastní zpracování

Základ daně
- § 15 - nezdanitelná část daně
- § 34 - položky odčitatelné od ZD
Upravený základ daně
* sazba daně
= daň před slevami
- slevy na dani dle § 35 ba (maximálně uplatněné do výše daně)
= daň po slevách
- daňové zvýhodnění dle § 35 c
= daň po daňovém zvýhodnění (daňový bonus)

Zdroj: zákon o daních z příjmů, vlastní zpracování

HM	8 500	15 000	20 000	25 942	51 884	77 826	103 768	129 710
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	2 125	3 750	5 000	6 486	12 971	19 457	25 942	32 428
ZP zamtel	765	1 350	1 800	2 335	4 670	7 005	9 340	11 674
Superhrubá mzda	11 390	20 100	26 800	34 763	69 525	104 288	139 050	173 812
Základ daně	11 400	20 100	26 800	34 800	69 600	104 300	139 100	173 900
Záloha na daň	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	26 085
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	25 942
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 815,94
Záloha včetně solidárního zvýšení	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	27 901
Sleva na poplatníka	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
Záloha po slevě	0	945	1 950	3 150	8 370	13 575	18 795	25 831
SP zamec	553	975	1 300	1 687	3 373	5 059	6 745	8 432
ZP zamec	383	675	900	1 168	2 335	3 503	4 670	5 837

155 652	181 594	207 536	233 478	259 420	311 304	363 188	415 072	466 956	518 840
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
38 913	45 399	51 884	58 370	64 855	77 826	90 797	103 768	116 739	129 710
14 009	16 344	18 679	21 014	23 348	28 018	32 687	37 357	42 027	46 696
208 574	243 337	278 099	312 862	347 623	417 148	486 672	556 197	625 722	695 246
208 600	243 400	278 100	312 900	347 700	417 200	486 700	556 200	625 800	695 300
31 290	36 510	41 715	46 935	52 155	62 580	73 005	83 430	93 870	104 295
51 884	77 826	103 768	129 710	155 652	207 536	259 420	311 304	363 188	415 072
3 631,88	5 447,82	7 263,76	9 079,70	10 895,64	14 527,52	18 159,40	21 791,28	25 423,16	29 055,04
34 922	41 958	48 979	56 015	63 051	77 108	91 165	105 222	119 294	133 351
2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
32 852	39 888	46 909	53 945	60 981	75 038	89 095	103 152	117 224	131 281
10 118	11 804	13 490	15 177	16 863	20 235	23 608	26 980	30 353	33 725
7 005	8 172	9 340	10 507	11 674	14 009	16 344	18 679	21 014	23 348

Zdroj: vlastní výpočty

Měsíční daňová povinnost studenta

Příloha 4

HM	8 500	15 000	20 000	25 942	51 884	77 826	103 768	129 710
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	2 125	3 750	5 000	6 486	12 971	19 457	25 942	32 428
ZP zamtel	765	1 350	1 800	2 335	4 670	7 005	9 340	11 674
Superhrubá mzda	11 390	20 100	26 800	34 763	69 525	104 288	139 050	173 812
Základ daně	11 400	20 100	26 800	34 800	69 600	104 300	139 100	173 900
Záloha na daň	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	26 085
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	25 942
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 815,94
Záloha včetně solidárního zvýšení	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	27 901
Sleva na poplatníka	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
Sleva na studenta	335	335	335	335	335	335	335	335
Záloha po slevě	0	610	1 615	2 815	8 035	13 240	18 460	25 496
SP zamec	553	975	1 300	1 687	3 373	5 059	6 745	8 432
ZP zamec	383	675	900	1 168	2 335	3 503	4 670	5 837

155 652	181 594	207 536	233 478	259 420	311 304	363 188	415 072	466 956	518 840
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
38 913	45 399	51 884	58 370	64 855	77 826	90 797	103 768	116 739	129 710
14 009	16 344	18 679	21 014	23 348	28 018	32 687	37 357	42 027	46 696
208 574	243 337	278 099	312 862	347 623	417 148	486 672	556 197	625 722	695 246
208 600	243 400	278 100	312 900	347 700	417 200	486 700	556 200	625 800	695 300
31 290	36 510	41 715	46 935	52 155	62 580	73 005	83 430	93 870	104 295
51 884	77 826	103 768	129 710	155 652	207 536	259 420	311 304	363 188	415 072
3 631,88	5 447,82	7 263,76	9 079,70	10 895,64	14 527,52	18 159,40	21 791,28	25 423,16	29 055,04
34 922	41 958	48 979	56 015	63 051	77 108	91 165	105 222	119 294	133 351
2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
336	337	338	339	340	341	342	343	344	345
32 516	39 551	46 571	53 606	60 641	74 697	88 753	102 809	116 880	130 936
10 118	11 804	13 490	15 177	16 863	20 235	23 608	26 980	30 353	33 725
7 005	8 172	9 340	10 507	11 674	14 009	16 344	18 679	21 014	23 348

Zdroj: vlastní výpočty

Měsíční daňová povinnost důchodce

Příloha 5

HM	8 500	15 000	20 000	25 942	51 884	77 826	103 768	129 710
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	2 125	3 750	5 000	6 486	12 971	19 457	25 942	32 428
ZP zamtel	765	1 350	1 800	2 335	4 670	7 005	9 340	11 674
Superhrubá mzda	11 390	20 100	26 800	34 763	69 525	104 288	139 050	173 812
Základ daně	11 400	20 100	26 800	34 800	69 600	104 300	139 100	173 900
Záloha na daň	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	26 085
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	25 942
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 815,94
Záloha včetně solidárního zvýšení	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	27 901
Sleva na poplatníka	0	0	0	0	0	0	0	0
Záloha po slevě	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	27 901
SP zamec	553	975	1 300	1 687	3 373	5 059	6 745	8 432
ZP zamec	383	675	900	1 168	2 335	3 503	4 670	5 837

155 652	181 594	207 536	233 478	259 420	311 304	363 188	415 072	466 956	518 840
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
38 913	45 399	51 884	58 370	64 855	77 826	90 797	103 768	116 739	129 710
14 009	16 344	18 679	21 014	23 348	28 018	32 687	37 357	42 027	46 696
208 574	243 337	278 099	312 862	347 623	417 148	486 672	556 197	625 722	695 246
208 600	243 400	278 100	312 900	347 700	417 200	486 700	556 200	625 800	695 300
31 290	36 510	41 715	46 935	52 155	62 580	73 005	83 430	93 870	104 295
51 884	77 826	103 768	129 710	155 652	207 536	259 420	311 304	363 188	415 072
3 631,88	5 447,82	7 263,76	9 079,70	10 895,64	14 527,52	18 159,40	21 791,28	25 423,16	29 055,04
34 922	41 958	48 979	56 015	63 051	77 108	91 165	105 222	119 294	133 351
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
34 922	41 958	48 979	56 015	63 051	77 108	91 165	105 222	119 294	133 351
10 118	11 804	13 490	15 177	16 863	20 235	23 608	26 980	30 353	33 725
7 005	8 172	9 340	10 507	11 674	14 009	16 344	18 679	21 014	23 348

Zdroj: vlastní výpočty

Měsíční daňová povinnost zaměstnance pečujícího o dvě děti

Příloha 6

HM	8 500	15 000	20 000	25 942	51 884	77 826	103 768	129 710
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	2 125	3 750	5 000	6 486	12 971	19 457	25 942	32 428
ZP zamtel	765	1 350	1 800	2 335	4 670	7 005	9 340	11 674
Superhrubá mzda	11 390	20 100	26 800	34 763	69 525	104 288	139 050	173 812
Základ daně	11 400	20 100	26 800	34 800	69 600	104 300	139 100	173 900
Záloha na daň	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	26 085
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	25 942
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 815,94
Záloha včetně solidárního zvýšení	1 710	3 015	4 020	5 220	10 440	15 645	20 865	27 901
Sleva na poplatníka	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
Sleva na děti	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234
Záloha po slevě	0	945	1 950	3 150	8 370	13 575	18 795	25 831
záloha po slevě na děti	-2 234	-1 289	-284	916	6 136	11 341	16 561	23 597
SP zamec	553	975	1 300	1 687	3 373	5 059	6 745	8 432
ZP zamec	383	675	900	1 168	2 335	3 503	4 670	5 837

155 652	181 594	207 536	233 478	259 420	311 304	363 188	415 072	466 956	518 840
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
38 913	45 399	51 884	58 370	64 855	77 826	90 797	103 768	116 739	129 710
14 009	16 344	18 679	21 014	23 348	28 018	32 687	37 357	42 027	46 696
208 574	243 337	278 099	312 862	347 623	417 148	486 672	556 197	625 722	695 246
208 600	243 400	278 100	312 900	347 700	417 200	486 700	556 200	625 800	695 300
31 290	36 510	41 715	46 935	52 155	62 580	73 005	83 430	93 870	104 295
51 884	77 826	103 768	129 710	155 652	207 536	259 420	311 304	363 188	415 072
3 631,88	5 447,82	7 263,76	9 079,70	10 895,64	14 527,52	18 159,40	21 791,28	25 423,16	29 055,04
34 922	41 958	48 979	56 015	63 051	77 108	91 165	105 222	119 294	133 351
2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234	2 234
32 852	39 888	46 909	53 945	60 981	75 038	89 095	103 152	117 224	131 281
30 618	37 654	44 675	51 711	58 747	72 804	86 861	100 918	114 990	129 047
10 118	11 804	13 490	15 177	16 863	20 235	23 608	26 980	30 353	33 725
7 005	8 172	9 340	10 507	11 674	14 009	16 344	18 679	21 014	23 348

Zdroj: vlastní výpočty

Roční daňová povinnost zaměstnance

Příloha 7

HM	102 000	180 000	240 000	311 304	622 608	933 912	1 245 216	1 556 520
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	25 500	45 000	60 000	77 826	155 652	233 478	311 304	311 304
ZP zamtel	9 180	16 200	21 600	28 018	56 035	84 053	112 070	140 087
Superhrubá mzda	136 680	241 200	321 600	417 148	834 295	1 251 443	1 668 590	2 007 911
Základ daně	136 600	241 200	321 600	417 100	834 200	1 251 400	1 668 500	2 007 900
Záloha na daň	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	301 185
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	311 304
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 791,28
Záloha včetně solidárního zvýšení	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	322 977
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Záloha po slevě	0	11 340	23 400	37 725	100 290	162 870	225 435	298 137
SP zamec	6 630	11 700	15 600	20 235	40 470	60 705	80 940	80 940
ZP zamec	4 590	8 100	10 800	14 009	28 018	42 027	56 035	70 044

1 867 824	2 179 128	2 490 432	2 801 736	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864	5 603 472	6 226 080
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304
168 105	196 122	224 139	252 157	280 174	336 209	392 244	448 278	504 313	560 348
2 347 233	2 686 554	3 025 875	3 365 197	3 704 518	4 383 161	5 061 804	5 740 446	6 419 089	7 097 732
2 347 200	2 686 500	3 025 800	3 365 100	3 704 500	4 383 100	5 061 800	5 740 400	6 419 000	7 097 700
352 080	402 975	453 870	504 765	555 675	657 465	759 270	861 060	962 850	1 064 655
622 608	933 912	1 245 216	1 556 520	1 867 824	2 490 432	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864
43 582,56	65 373,84	87 165,12	108 956,40	130 747,68	174 330,24	217 912,80	261 495,36	305 077,92	348 660,48
395 663	468 349	541 036	613 722	686 423	831 796	977 183	1 122 556	1 267 928	1 413 316
24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
370 823	443 509	516 196	588 882	661 583	806 956	952 343	1 097 716	1 243 088	1 388 476
80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940
84 053	98 061	112 070	126 079	140 087	168 105	196 122	224 139	252 157	280 174

Zdroj: vlastní výpočty

Roční daňová povinnost studenta

Příloha 8

HM	102 000	180 000	240 000	311 304	622 608	933 912	1 245 216	1 556 520
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	25 500	45 000	60 000	77 826	155 652	233 478	311 304	311 304
ZP zamtel	9 180	16 200	21 600	28 018	56 035	84 053	112 070	140 087
Superhrubá mzda	136 680	241 200	321 600	417 148	834 295	1 251 443	1 668 590	2 007 911
Základ daně	136 600	241 200	321 600	417 100	834 200	1 251 400	1 668 500	2 007 900
Záloha na daň	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	301 185
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	311 304
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 791,28
Záloha včetně solidárního zvýšení	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	322 977
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Sleva na studenta	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020
Záloha po slevě	0	7 320	19 380	33 705	96 270	158 850	221 415	294 117
SP zamec	6 630	11 700	15 600	20 235	40 470	60 705	80 940	80 940
ZP zamec	4 590	8 100	10 800	14 009	28 018	42 027	56 035	70 044

1 867 824	2 179 128	2 490 432	2 801 736	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864	5 603 472	6 226 080
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304
168 105	196 122	224 139	252 157	280 174	336 209	392 244	448 278	504 313	560 348
2 347 233	2 686 554	3 025 875	3 365 197	3 704 518	4 383 161	5 061 804	5 740 446	6 419 089	7 097 732
2 347 200	2 686 500	3 025 800	3 365 100	3 704 500	4 383 100	5 061 800	5 740 400	6 419 000	7 097 700
352 080	402 975	453 870	504 765	555 675	657 465	759 270	861 060	962 850	1 064 655
622 608	933 912	1 245 216	1 556 520	1 867 824	2 490 432	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864
43 582,56	65 373,84	87 165,12	108 956,40	130 747,68	174 330,24	217 912,80	261 495,36	305 077,92	348 660,48
395 663	468 349	541 036	613 722	686 423	831 796	977 183	1 122 556	1 267 928	1 413 316
24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020	4 020
366 803	439 489	512 176	584 862	657 563	802 936	948 323	1 093 696	1 239 068	1 384 456
80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940
84 053	98 061	112 070	126 079	140 087	168 105	196 122	224 139	252 157	280 174

Zdroj: vlastní výpočty

Roční daňová povinnost důchodce

Příloha 9

HM	102 000	180 000	240 000	311 304	622 608	933 912	1 245 216	1 556 520
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	25 500	45 000	60 000	77 826	155 652	233 478	311 304	311 304
ZP zamtel	9 180	16 200	21 600	28 018	56 035	84 053	112 070	140 087
Superhrubá mzda	136 680	241 200	321 600	417 148	834 295	1 251 443	1 668 590	2 007 911
Základ daně	136 600	241 200	321 600	417 100	834 200	1 251 400	1 668 500	2 007 900
Záloha na daň	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	301 185
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	311 304
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 791,28
Záloha včetně solidárního zvýšení	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	322 977
Sleva na poplatníka	0	0	0	0	0	0	0	0
Záloha po slevě	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	322 977
SP zamec	6 630	11 700	15 600	20 235	40 470	60 705	80 940	80 940
ZP zamec	4 590	8 100	10 800	14 009	28 018	42 027	56 035	70 044

1 867 824	2 179 128	2 490 432	2 801 736	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864	5 603 472	6 226 080
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304
168 105	196 122	224 139	252 157	280 174	336 209	392 244	448 278	504 313	560 348
2 347 233	2 686 554	3 025 875	3 365 197	3 704 518	4 383 161	5 061 804	5 740 446	6 419 089	7 097 732
2 347 200	2 686 500	3 025 800	3 365 100	3 704 500	4 383 100	5 061 800	5 740 400	6 419 000	7 097 700
352 080	402 975	453 870	504 765	555 675	657 465	759 270	861 060	962 850	1 064 655
622 608	933 912	1 245 216	1 556 520	1 867 824	2 490 432	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864
43 582,56	65 373,84	87 165,12	108 956,40	130 747,68	174 330,24	217 912,80	261 495,36	305 077,92	348 660,48
395 663	468 349	541 036	613 722	686 423	831 796	977 183	1 122 556	1 267 928	1 413 316
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
395 663	468 349	541 036	613 722	686 423	831 796	977 183	1 122 556	1 267 928	1 413 316
80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940
84 053	98 061	112 070	126 079	140 087	168 105	196 122	224 139	252 157	280 174

Zdroj: vlastní výpočty

Roční daňová povinnost zaměstnance pečujícího o dvě děti

Příloha 10

HM	102 000	180 000	240 000	311 304	622 608	933 912	1 245 216	1 556 520
Násobek průměrné mzdy	0,4	0,6	0,8	1	2	3	4	5
SP zamtel	25 500	45 000	60 000	77 826	155 652	233 478	311 304	311 304
ZP zamtel	9 180	16 200	21 600	28 018	56 035	84 053	112 070	140 087
Superhrubá mzda	136 680	241 200	321 600	417 148	834 295	1 251 443	1 668 590	2 007 911
Základ daně	136 600	241 200	321 600	417 100	834 200	1 251 400	1 668 500	2 007 900
Záloha na daň	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	301 185
Částka pro solidární zvýšení zálohy	0	0	0	0	0	0	0	311 304
Záloha - solidární zvýšení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	21 791,28
Záloha včetně solidárního zvýšení	20 490	36 180	48 240	62 565	125 130	187 710	250 275	322 977
Sleva na poplatníka	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
Sleva na děti	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808
Záloha po slevě	0	11 340	23 400	37 725	100 290	162 870	225 435	298 137
záloha po slevě na děti	-26 808	-15 468	-3 408	10 917	73 482	136 062	198 627	271 329
SP zamec	6 630	11 700	15 600	20 235	40 470	60 705	80 940	80 940
ZP zamec	4 590	8 100	10 800	14 009	28 018	42 027	56 035	70 044

1 867 824	2 179 128	2 490 432	2 801 736	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864	5 603 472	6 226 080
6	7	8	9	10	12	14	16	18	20
311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304	311 304
168 105	196 122	224 139	252 157	280 174	336 209	392 244	448 278	504 313	560 348
2 347 233	2 686 554	3 025 875	3 365 197	3 704 518	4 383 161	5 061 804	5 740 446	6 419 089	7 097 732
2 347 200	2 686 500	3 025 800	3 365 100	3 704 500	4 383 100	5 061 800	5 740 400	6 419 000	7 097 700
352 080	402 975	453 870	504 765	555 675	657 465	759 270	861 060	962 850	1 064 655
622 608	933 912	1 245 216	1 556 520	1 867 824	2 490 432	3 113 040	3 735 648	4 358 256	4 980 864
43 582,56	65 373,84	87 165,12	108 956,40	130 747,68	174 330,24	217 912,80	261 495,36	305 077,92	348 660,48
395 663	468 349	541 036	613 722	686 423	831 796	977 183	1 122 556	1 267 928	1 413 316
24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840	24 840
26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808	26 808
370 823	443 509	516 196	588 882	661 583	806 956	952 343	1 097 716	1 243 088	1 388 476
344 015	416 701	489 388	562 074	634 775	780 148	925 535	1 070 908	1 216 280	1 361 668
80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940	80 940
84 053	98 061	112 070	126 079	140 087	168 105	196 122	224 139	252 157	280 174

Zdroj: vlastní výpočty